

SMJERNICE ZA VREDNOVANJE PRIJEDLOGA STANDARDA ZANIMANJA

MINISTARSTVO RADA
I MIROVINSKOGA SUSTAVA

UVOD	3
I. DIO: HODOGRAM PROCESA	6
II. DIO: UTVRĐIVANJE ISPUNJENOSTI FORMALNIH UVJETA.....	8
III. DIO: UTVRĐIVANJE ISPUNJENOSTI STRUČNIH UVJETA.....	13
3.1. Ocjena opravdanosti pokretanja postupka za upis u registar standarda zanimanja	17
I. Evaluacija dokaza o utemeljenosti prijedloga.....	18
3.2. Postupak stručnog vrednovanja prijedloga standarda zanimanja	21
II. Ključni poslovi, pojedinačne kompetencije i skupovi kompetencija.....	22
III. Radni uvjeti i opis zanimanja skupovi.....	37
IV. Procijenjena razina kvalifikacije prema hko-u i rok revizije standarda.....	39
3.3. Izrada završnog mišljenja	41
V. Ocjena cjelovitog standarda zanimanja	42
VI. Preporuka za prihvaćanje prijedloga standarda zanimanja	42
IV. DIO: OBRASCI U STRUČNOME VREDNOVANJU	43
Obrazac za stručno vrednovanje prijedloga standarda zanimanja	44
I. Evaluacija dokaza utemeljenosti prijedloga.....	44
II. Ključni poslovi, pojedinačne kompetencije i skupovi kompetencija.....	46
III. Radni uvjeti i opis zanimanja.....	48
IV. Procijenjena razina kvalifikacije prema hko-u i rok revizije standarda	49
V. Ocjena cjelovitog standarda zanimanja	50
VI. Preporuka za prihvaćanje prijedloga standarda zanimanja	51

UVOD |

U skladu sa Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, br. 22/2013., 41/2016. i 64/2018.; u daljnjem tekstu: Zakon) i Pravilnikom o Registru HKO-a (Narodne novine, br. 62/2014.; u daljnjem tekstu: Pravilnik) **postupak vrednovanja** zahtjeva za upis standarda zanimanja sastoji se od *utvrđivanja ispunjenosti formalnih uvjeta i utvrđivanja ispunjenosti stručnih uvjeta*, uključujući ocjenu opravdanosti pokretanja postupka za upis u Registar.

Ispunjenost formalnih uvjeta (u daljnjem tekstu: formalna provjera) utvrđuje ministarstvo nadležno za rad. Time se utvrđuje udovoljava li zahtjev za upis uvjete propisane u Pravilniku koji se odnose na cjelokupnost dostavljene dokumentacije i točnost podataka. Po provedenoj formalnoj provjeri potpune i točno ispunjene zahtjeve za upis standarda zanimanja ministarstvo nadležno za rad dostavlja nadležnome sektorskom vijeću.

Ispunjenost stručnih uvjeta (u daljnjem tekstu: stručno vrednovanje) utvrđuje nadležno sektorsko vijeće u području svoje nadležnosti. Stručno vrednovanje uključuje *ocjenu opravdanosti pokretanja postupka za upis* u Registar prijedloga standarda zanimanja *i vrednovanje prijedloga standarda zanimanja*, a rezultira izradom *i donošenjem stručnog mišljenja o upisu u Registar*.

Ocjena opravdanosti pokretanja postupka za upis u Registar prijedloga standarda zanimanja temelji se na razmatranju i vrednovanju utemeljenosti prijedloga standarda zanimanja, a predlagatelj je dokazuje obrazloženjem strateške, sektorske i analitičke utemeljenosti zahtjeva. Predlagatelj to čini na tragu stručnih podloga za izradu standarda zanimanja, odnosno slijedeći Metodologiju za izradu standarda zanimanja (u daljnjem tekstu: Metodologija), a obrazlažući zahtjeve sadržane u Dijelu A Obrasca HKO_SZ.

Vrednovanje prijedloga standarda zanimanja očituje se u vrednovanju prijedloga standarda zanimanja na temelju informacija sadržanih u Dijelu B Obrasca HKO_SZ, a osobito uključuje ocjenu opisa zanimanja koje/koja će se regulirati standardom, ocjenu procijenjene razine kvalifikacije prema HKO-u, koja se izrađuje na temelju standarda, ocjenu popisa ključnih poslova na jednome ili više radnih mjesta koja definiraju zanimanje i pripadajućih pojedinačnih kompetencija, ocjenu popisa skupova kompetencija i pripadajućih pojedinačnih kompetencija potrebnih za rad na jednome ili više radnih mjesta, ocjenu opisanih radnih uvjeta na radnome mjestu te ocjenu prijedloga roka do kojega se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja.

Donošenje stručnog mišljenja jest sumarna aktivnost sektorskog vijeća temeljena na utvrđivanju ispunjenosti stručnih uvjeta, koja se očituje u donošenju pozitivnog ili negativnog mišljenja, odnosno u donošenju mišljenja o vraćanju prijedloga na doradu. Sektorsko vijeće donosi **pozitivno mišljenje** o ispunjenju stručnih uvjeta za upis u Registar ako nakon utvrđivanja ispunjenosti stručnih uvjeta utvrdi da je prijedlog standarda zanimanja opravdan te da sadržava elemente propisane Pravilnikom i sve dodatne elemente koji su važni za osiguravanje kvalitete. Sektorsko vijeće vraća prijedlog predlagatelju na **doradu**, uz preporuke i upute o tome što treba promijeniti u prijedlogu te uz određen rok za dostavu doradenog prijedloga, ako tijekom utvrđivanja ispunjavanja stručnih uvjeta to ocijeni potrebnim na temelju informacija o opravdanosti pokretanja postupka za upis u Registar odnosno informacija vezanih uz vrednovanje prijedloga standarda zanimanja. Sektorsko vijeće donosi **negativno mišljenje** o ispunjenju stručnih uvjeta za upis u Registar i predlaže nadležnome ministarstvu odbijanje upisa u Registar ako predlagatelj ne doradi zahtjev na način i u roku u kojemu mu je to odredilo sektorsko vijeće prethodnim mišljenjem kojim je prijedlog vraćen na doradu.

U postupku vrednovanja zahtjeva za upis standarda zanimanja predviđeni su i određeni rokovi za aktivnosti formalne provjere i stručnog vrednovanja. Ako se u sklopu formalne provjere utvrdi to da je zahtjev nepotpun i da informacije nisu točne, ispunjeni se zahtjevi uz obrazloženje i uputu vraćaju u roku od 21 dan od dana zaprimanja zahtjeva podnositelju zahtjeva na dopunu odnosno ispravak. Sektorsko vijeće donosi stručno mišljenje o upisu u Registar u roku od 30 dana od dana kada je ministarstvo nadležno za rad prosljedilo zahtjev odnosno doradeni zahtjev na stručno vrednovanje. Ako to ocijeni potrebnim, sektorsko vijeće u roku od 21 dan od dana zaprimanja zahtjeva za stručno vrednovanje preko nacionalnoga koordinatora sektorskih vijeća može vratiti predlagatelju prijedlog na doradu uz preporuke i upute o tome što

treba promijeniti u prijedlogu i određeni rok za dostavu doradenog prijedloga. U slučaju da sektorsko vijeće donese negativno mišljenje o ispunjenju stručnih uvjeta za upis u Registar, ponovljeni zahtjev predlagatelja moguće je razmatrati po isteku roka od šest mjeseci od dana odbijanja upisa u Registar.

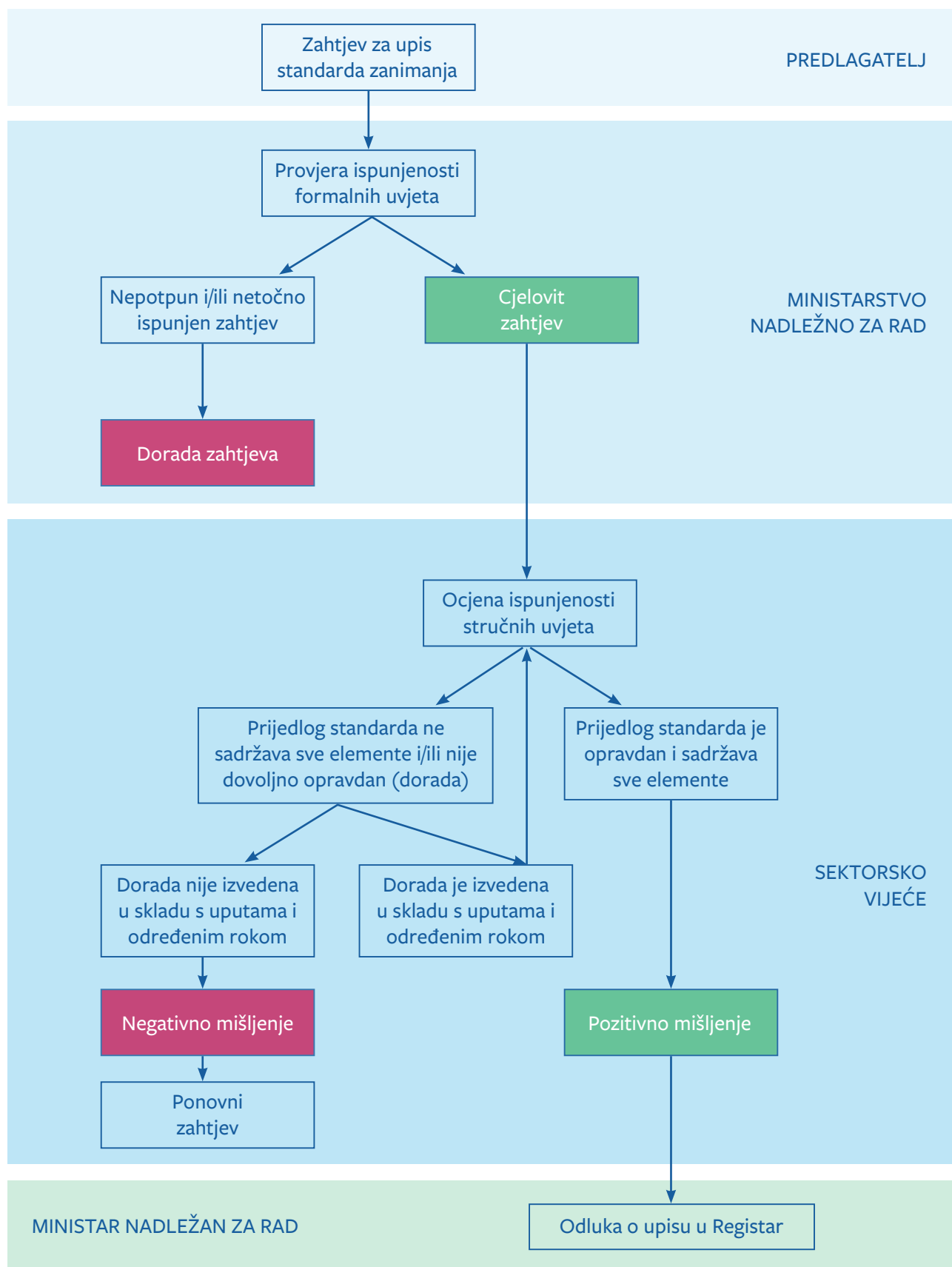
Ministarstvo nadležno za rad, na temelju Zakona i Pravilnika te drugih dokumenata, za potrebe rada sektorskih vijeća donosi smjernice za vrednovanje prijedloga standarda zanimanja. Smjernice se donose kako bi se aktivnosti vezane uz ocjenu opravdanosti pokretanja postupka za upis u Registar prijedloga standarda zanimanja i vrednovanje prijedloga standarda zanimanja, odnosno sve aktivnosti vezane uz upis izrađenog standarda zanimanja u Registar HKO-a, odnosno Podregistar standarda zanimanja, obavile na kvalitetan i propisan način.

Smjernice su na tragu Zakona i Pravilnika konceptualno i provedbeno usklađene s Metodologijom za izradu standarda zanimanja. U svim postupcima formalne provjere kao i stručnog vrednovanja aktivnosti uključenih dionika temelje se na provjeravanju, ocjeni i vrednovanju zahtjeva, koraka i ishoda predviđenih Metodologijom za izradu standarda zanimanja.

U ovim su Smjernicama navedene sveobuhvatne informacije o procesu i pristupu formalnoj provjeri i stručnome vrednovanju prijedloga standarda zanimanja. U prvome dijelu Smjernica izložene su informacije o tijeku (hodogramu) formalne provjere i stručnog vrednovanja, u drugome dijelu informacije o formalnoj provjeri, a u trećemu dijelu informacije o stručnome vrednovanju prijedloga standarda zanimanja.

I. DIO:
HODOGRAM
PROCESA

Proces formalne provjere i stručnog vrednovanja moguće je prikazati sljedećim hodogramom organiziranog procesa:

II. DIO:
UTVRĐIVANJE
ISPUNJENOSTI
FORMALNIH UVJETA

Ispunjenost formalnih uvjeta utvrđuje ministarstvo nadležno za rad.

Formalnom provjerom utvrđuje se to udovoljava li zahtjev za upis standarda zanimanja propisane uvjete koji se odnose na cjelovitost dostavljene dokumentacije kao i uvjete koji se odnose na točnost podataka.

Predlagatelj standarda zanimanja ministarstvu nadležnome za rad dostavlja potpuno ispunjen Obrazac HKO_SZ. Uz ispunjeni Obrazac HKO_SZ predlagatelj prijedlogu treba priložiti i druge dokumente u skladu s Metodologijom za izradu standarda zanimanja. Obrazac i priloženi dokumenti pružaju sve informacije nužne za cjelovito sagledavanje i vrednovanje postupka izrade standarda zanimanja kao i za vrednovanje samoga izrađenog prijedloga standarda zanimanja.

Predlagatelj uz zahtjev treba priložiti:

1. ispunjeni Obrazac HKO_SZ
2. Obrazac za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete
3. Obrazac za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete
4. Obrazac za opis uzorka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete, kojim se dokazuje relevantnost izabranoga uzorka u smislu veličine i geografske distribucije ispitanika
5. Obrazac za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima
6. primjerak prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje ili skupinu zanimanja
7. mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za reguliranu profesiju za koju se predlaže standard zanimanja, ako je riječ o reguliranoj profesiji u Republici Hrvatskoj.

Tijekom formalne provjere ministarstvo nadležno za rad prolazi kroz cjelokupan prijedlog zahtjeva za upis standarda zanimanja te provjerava Obrazac HKO_SZ: opće informacije iz ispunjenog Obrasca, informacije sadržane u Dijelu A, informacije sadržane u Dijelu B kao i sve prateće dokumente koje predlagatelj prilaže uz Obrazac. Na taj se način tijekom formalne provjere navedene informacije sagledaju iz perspektiva potpunosti i točnosti izloženih informacija.

Prvi dio formalnoga vrednovanja odnosi se na **Dio A Obrasca zahtjeva**.

Kako bi prijedlog bio ocijenjen potpunim i točnim, potrebno je sljedeće:

- da su u dijelu „Opći podatci i dokaz utemeljenosti Zahtjeva“ navedene potpune informacije „Naziv i ime predlagatelja“, „Adresa predlagatelja“, „Općina/Županija“, „Ime i prezime odgovorne osobe“, „Matični broj (OIB)“, „Opis glavne djelatnosti predlagatelja“, „Godina“, „Prosječan broj zaposlenih“, „Ukupan prihod“ i „Oblik vlasništva u posljednje tri godine“
- da je predlagatelj u dijelu „Naziv standarda zanimanja i izbor sektorskog vijeća“ jasno i potpuno naveo naziv standarda zanimanja, poštujući rodnu ravnopravnost u samome nazivu, te da je odabrao odgovarajuće sektorsko vijeće ili više sektorskih vijeća (prvi i drugi izbor) kojima je uputio prijedlog na vrednovanje
- da su navedeni šifra i naziv zanimanja / srodnog zanimanja iz NKZ98 ili NKZ10
- da su navedeni naziv i šifra postojećeg standarda zanimanja, ako je on već upisan u Registar
- da je jasno naveden naziv, da je ispravno izabrano primarno sektorsko vijeće kojemu se standard zanimanja upućuje na vrednovanje te da je jasno navedeno i ispravno izabrano sekundarno vijeće / vijeća, ako je ono potrebno za vrednovanje. Odgovarajuće (primarno) sektorsko vijeće jest ono kojemu pripada većina kompetencija u pojedinome standardu zanimanja, dok sekundarno vijeće ili vijeća mogu biti ona vijeća kojima pripadaju preostale kompetencije. S obzirom na to da su zanimanja sve više interdisciplinarna odnosno da uključuju kompetencije iz niza sektora, nije potrebno navoditi sva sektorska vijeća koja bi bila nadležna za svaku pojedinačnu kompetenciju nego samo primarno i sekundarno vijeće koja pokrivaju najveći dio kompetencija.

Tijekom formalne provjere ministarstvo nadležno za rad u Dijelu A Obrasca, kojim se dokazuje utemeljenost prijedloga standarda zanimanja, provjerava i formalno vrednuje informacije koje se odnose na stratešku, sektorsku i analitičku utemeljenost prijedloga standarda zanimanja.

Pri formalnoj provjeri informacija o *strateškoj utemeljenosti* potrebno je provjeriti sljedeće:

- je li obavezno naveden strateški dokument iz kojeg je razvidna potreba za novim standardom zanimanja
- jesu li u dijelu „Dodatni dokumenti koji su relevantni za utvrđivanje utemeljenosti prijedloga“ navedeni uistinu dodatni relevantni dokumenti ako su potrebni kao dopuna primarnoga strateškog dokumenta / primarnih strateških dokumenata (napomena: u dijelu obrasca „Naziv strateškog dokumenta“ već je naveden primarni dokument i on se ovdje izostavlja)
- je li sadržaj „Opis relevantnosti standarda zanimanja na temelju strateških dokumenata“ utemeljensamo na primarnome strateškom dokumentu i dodatnim strateškim dokumentima koji su navedeni u Obrascu.

Pri formalnoj provjeri informacija o *sektorskoj utemeljenosti* potrebno je provjeriti sljedeće:

- jesu li navedene jasne informacije o svih deset provedenih koraka koji su opisani u Metodologiji, i to u dijelu koji se odnosi na obrazlaganje sektorske utemeljenosti (u svrhu dokazivanja zahtjevu je za svaki korak potrebno priložiti sliku/grafikon koraka u dijelu „Slike“ ili kao zaseban dokument)
- slažu li se informacije navedene u dijelu „Profil sektora“ s informacijama navedenima u dijelu „Naziv sektorskog vijeća kojem se upućuje na izbor“ tako da je riječ o prvome izboru
- je li jasno dokazano to da su se za prikaz sektorske utemeljenosti koristili podaci koji se mogu preuzeti na HKO-ovu portalu (<http://hko.mrms.hr/>) i/ili na profilu sektora.

Pri formalnoj provjeri informacija o *analitičkoj utemeljenosti* potrebno je sljedeće:

- analitičku utemeljenost obrazložiti korištenjem podataka s portala Statistika on-line (<https://statistika.hzz.hr/>)
- da su u dijelu „Prikaz analitičke relevantnosti predloženog standarda zanimanja“ informacije jasno strukturirane na tragu uputa sadržanih u Metodologiji
- da su u dijelu „Utemeljenost standarda zanimanja na temelju odabranih pokazatelja tržišta rada“ informacije jasno strukturirane na tragu uputa sadržanih u Metodologiji, osobito one vezane uz kretanja tržišta rada u budućnosti
- da su informacije u dijelu „Slike“ prikazane kao slike/grafikoni koji su priloženi zahtjevu ili dostavljeni kao zaseban dokument.

Dokumenti/prilozi koji su priloženi prijedlogu mogu se odnositi na dokumente, smjernice i studije o kretanjima na domaćemu tržištu rada. Uza sve to uz prijedlog je, kao što je to navedeno, potrebno priložiti Obrazac za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete, Obrazac za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete, Obrazac za opis uzorka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete, koji pokazuje relevantnost uzorka (u smislu distribucije prema veličini poslodavaca), Obrazac za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima te Primjerak prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje ili skupinu zanimanja. Ako je riječ o reguliranoj profesiji u Republici Hrvatskoj, uza sve to potrebno je priložiti mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za reguliranu profesiju za koju se predlaže standard zanimanja.

Drugi dio formalnog vrednovanja koje provodi ministarstvo nadležno za rad odnosi se na **Dio B Oblasca zahtjeva**.

Kako bi prijedlog bio ocijenjen potpunim i točnim, potrebno je sljedeće:

- da je „Opis zanimanja ili skupa kompetencija (jednog ili više) koji/koje će se regulirati standardom“ prikazan u nekoliko (do desetak) jasnih rečenica te da je razumljiv, informativan i jasan ne samo stručnjacima iz određenog sektora, nego i osobama koje se prvi put informiraju o standardu nekog zanimanja (npr. učenici, studenti)
- da je jasno navedena procijenjena razina kvalifikacije koja se prema HKO-u očekuje za predmetno zanimanje
- da su navedeni ključni poslovi, koji su opisani korištenjem glagolskih imenica, te da su uz njih navedene pripadajuće pojedinačne kompetencije
- da su u rubrici „Radni uvjeti“ jasno navedeni radni uvjeti za određeno zanimanje na temelju zahtjeva u Metodologiji
- da je jasno i nedvojbeno naveden „Prijedlog roka do kojeg se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacije i skupova ishoda učenja“.

Tijekom formalne provjere aktivnosti vezanih uz Dio B Oblasca ministarstvo nadležno za rad provjerava je li u izradi standarda zanimanja slijeđena propisana Metodologija, koristeći obrasce u nastavku.

I. AKTIVNOSTI VEZANE UZ PRILAGODBU I OPTIMIZACIJU ANKETE			
Red. br.	Korak / aktivnost	Provjera provedenosti	
		DA	NE
1.	Oblikovana je „skupina stručnjaka“ za prilagodbu i optimizaciju Ankete.		
2.	Izrađen je prilagođen i optimiran popis ključnih poslova za zanimanje ili skupinu zanimanja.		
3.	Izrađen je prilagođen i optimiran popis znanja za zanimanje ili skupinu zanimanja.		
4.	Izrađen je prilagođen i optimiran popis vještina za zanimanje ili skupinu zanimanja.		
5.	Izrađena je Anketa koja je prilagođena i optimirana za zanimanje.		

II. AKTIVNOSTI VEZANE UZ PROVEDBU ANKETE			
Red. br.	Korak / aktivnost	Provjera provedenosti	
		DA	NE
1.	Provedeni su vođeno anketiranje i strukturirani razgovori s poslodavcima i zaposlenicima.		
2.	U anketiranju i intervjuima sudjelovali su poslodavci.		
3.	U anketiranju i intervjuima sudjelovali su zaposlenici.		
4.	Vođeno anketiranje i strukturirane razgovore provodili su educirani i osposobljeni voditelji i pomoćnici.		
5.	U anketiranju i intervjuima s poslodavcima i zaposlenicima Anketa je primijenjena u cijelosti, odnosno prikupljeni su odgovori na sva pitanja.		

III. SISTEMATIZACIJA INFORMACIJA I PODATAKA PRIKUPLJENIH ANKETOM			
Red. br.	Korak / aktivnost	Provjera provedenosti	
		DA	NE
1.	Na temelju analize odgovora poslodavaca i zaposlenika u Anketi izrađen je popis ključnih poslova koji će biti uvršten u prijedlog standarda zanimanja.		
2.	Na temelju analize odgovora poslodavaca i zaposlenika u Anketi izrađen je popis znanja koji će biti uvršten u prijedlog standarda zanimanja.		
3.	Na temelju analize odgovora poslodavaca i zaposlenika u Anketi izrađen je popis vještina koji će biti uvršten u prijedlog standarda zanimanja.		

Udovoljava li prijedlog zahtjeva uvjetima propisanim u Pravilniku, i to u dijelu koji se odnosi na cjelokupnost dostavljene dokumentacije i točnost dostavljenih podataka, ministarstvo nadležno za rad potpuno i točno ispunjen zahtjev za upis standarda zanimanja dostavlja nadležnome sektorskom vijeću na ocjenu ispunjavanja stručnih uvjeta. Ako se tijekom formalne provjere utvrdi da su informacije navedene u prijedlogu nepotpune ili netočne, ministarstvo nadležno za rad, vraća prijedlog, uz obrazloženje i uputu, podnositelju zahtjeva na dopunu odnosno ispravak u roku od 21 dan od dana zaprimanja zahtjeva.

III. DIO:
UTVRĐIVANJE
ISPUNJENOSTI
STRUČNIH UVJETA

U nastavku Smjernica, a na tragu zahtjeva postavljenih u Pravilniku o nužnosti izrade detaljnih smjernica za vrednovanje namijenjenih sektorskim vijećima, navedene su informacije o koracima i pojedinim aktivnostima sektorskog vijeća prilikom utvrđivanja jesu li ispunjeni stručni uvjeti prijedloga standarda zanimanja. Informacije su strukturirane tako da slijede službeni Obrazac HKO_SZ.

Stručno vrednovanje, koje provodi sektorsko vijeće, sastoji se od više međusobno povezanih aktivnosti usmjerenih prema vrednovanju toga u kojoj je mjeri prijedlog standarda zanimanja izrađen u skladu s Metodologijom za izradu standarda zanimanja. Pritom se ocjenjuje to u kojoj je mjeri kvaliteta izrađenog prijedloga standarda zanimanja za koji se traži upis u Registar zadovoljavajuća te opravdava li pozitivno mišljenje o ispunjavanju stručnih uvjeta za upis u Registar.

Rad sektorskog vijeća na stručnome vrednovanju prijedloga standarda zanimanja obuhvaća nekoliko koraka i nekoliko međusobno povezanih aktivnosti. Pri prvome je koraku potrebno ocijeniti *opravdanost pokretanja postupka* za upis u Registar standarda zanimanja, odnosno utemeljenost prijedloga standarda zanimanja. Potom je potrebno provesti *postupak stručnog vrednovanja* prijedloga standarda zanimanja, koji osobito uključuje vrednovanje relevantnosti standarda zanimanja, relevantnosti skupova kompetencija, opisa zanimanja i kompetencija te roka do kojeg se predloženi standard zanimanja može koristiti kao opravdani razlog za predlaganje standarda kvalifikacija. Završni dio stručnog vrednovanja čini izrada stručnog mišljenja o ispunjenju stručnih uvjeta za upis u Registar prijedloga standarda zanimanja.

U svim aktivnostima utvrđivanja ispunjenosti stručnih uvjeta, odnosno stručnog vrednovanja, rad sektorskog vijeća usmjeren je na ostvarenje ciljeva postavljenih u Zakonu i Pravilniku. On podrazumijeva sagledavanje, ocjenu i utvrđivanje ispunjavanja stručnih uvjeta na temelju traženih informacija koje je predlagatelj naveo u propisanome Obrascu HKO_SZ. Prethodnom formalnom provjerom koju provodi ministarstvo nadležno za rad potvrđuje se to da zahtjev za upis udovoljava uvjetima propisanim u Pravilniku, a koji se odnose na cjelokupnost dostavljene dokumentacije i točnost podataka. U tome pogledu rad sektorskog vijeća usmjeren je uglavnom na sagledavanje svih informacija dostavljenih u zahtjevu za upis standarda zanimanja iz perspektive kvalitete pruženih informacija, odnosno na to jesu li zadovoljeni stručni uvjeti da se opisi iz Obrasca HKO_SZ te informacije iz pratećih obrazaca mogu smatrati dostatnima i kvalitetnima za opravdanje stručne ocjene u obliku pozitivnog mišljenja o ispunjenju stručnih uvjeta za upis u Registar prijedloga standarda zanimanja.

Sektorsko se vijeće u svojem radu susreće s prijedlozima standarda zanimanja koji se odnose na postojeća zanimanja, na u nekoj mjeri modificirana, postojeća zanimanja te na potpuno nova zanimanja za koja se izrađuju standardi. Informacije navedene u Metodologiji te u ovim Smjernicama osmišljene su i izrađene tako da se odnose na sva zanimanja. Postupak utvrđivanja ispunjavanja formalnih i stručnih uvjeta postupovno je i sadržajno istovjetan za sve prijedloge zanimanja, što rezultira završnom stručnom ocjenom zadovoljavanja propisanih uvjeta. Sektorsko vijeće u svojem radu uvijek slijedi isti hodogram kroz koji ocjenjuje ishod u obliku prijedloga standarda zanimanja kao i skupine aktivnosti provedene tijekom izrade prijedloga standarda zanimanja koje su prethodile ishodu. Razlika u radu sektorskog vijeća prilikom utvrđivanja ispunjavanja postavljenih uvjeta u slučajevima kada je riječ o prijedlozima za potpuno nova zanimanja očituje se u prihvaćanju dodatnih mogućnosti argumentiranja koje predlagatelju stoje na raspolaganju kao i dodatnih mogućnosti koje predlagatelju stoje na raspolaganju u ostvarenju pojedinih, Metodologijom predviđenih skupina aktivnosti.

Metodologijom o izradi standarda zanimanja propisana su jasna očekivanja prema kojima su izrada i prijedlog standarda zanimanja isključiva odgovornost predlagatelja standarda zanimanja. Istaknuto je to kako se sveukupne aktivnosti izrade standarda zanimanja u suštinskom dijelu temelje na stručnome radu predlagatelja, pred kojega se postavljaju očekivanja u pogledu zadovoljavanja kvalitete. U tom su pogledu očekivanja istovjetna i kada je riječ o postojećim, dijelom promijenjenim zanimanjima i kada je riječ o u cijelosti novim zanimanjima. Očekivanja izražena kroz tekst Metodologije jasno su smještene u kontekst stalnih i vidljivih promjena u vrstama poslova te u znanjima i vještinama zaposlenika, što rezultira i očekivanim promjenama kako u već postojećim zanimanjima tako i u međusobnim odnosima i strukturama zanimanja. Sektorsko vijeće u svojem radu mora polaziti od prihvaćanja realnosti promjena na tržištu rada

kao i promjena u strukturi i vrstama zanimanja, pristupajući svim prijedlozima na jednak način.

Takav rad sektorskog vijeća na tragu je jasnih zahtjeva izraženih u Metodologiji, prema kojima sadržajno, suštinski i kvalitativno istovjetni pristup vrijedi za sve prijedloge standarda zanimanja. U tehničkome smislu ti su zahtjevi jasno iskazani u Metodologiji, prema kojoj su postupci optimiranja i prilagodbe, organizacije i provedbe Ankete, sistematizacije informacija i podataka prikupljenih Anketom te formaliziranja prijedloga standarda zanimanja ujednačeni, istovjetni i standardizirni za sva zanimanja za koja se izrađuje standard zanimanja.

Ono po čemu se rad sektorskih vijeća razlikuje u slučaju novih zanimanja odnosi se na prihvaćanje dodatnih mogućnosti koje predlagatelju stoje na raspolaganju u sagledavanju mišljenja kao i na uključivanje predstavnika tržišta rada u postupak izrade. Pritom sektorska vijeća znatnu pozornost trebaju usmjeriti na obrazloženje razloga za uključivanje pojedinih predstavnika tržišta rada te na stručnu procjenu toga postoje li evidentni i vjerodostojni razlozi zbog kojih uključeni predstavnici tržišta rada mogu pružiti kvalitetne informacije potrebne za izradu standarda zanimanja. U slučaju potpuno novih zanimanja, a na tragu informacija iz Metodologije (detaljnije na str. 67.), sektorsko vijeće pri stručnome vrednovanju jasno uzima u obzir dodatne mogućnosti koje su predlagateljima na raspolaganju. Naime, u situaciji u kojoj se izrađuje standard zanimanja za potpuno nova zanimanja, gdje je broj postojećih poslodavaca nepoznat, predlagatelj kao predstavnike tržišta rada može uzeti u obzir potencijalne poslodavce, poslodavce iz nekih drugih sektora koji zapošljavaju komplementarna zanimanja, poslodavce iz inozemstva koji već zapošljavaju radnike tih zanimanja ili zaposlenike navedenih zanimanja iz inozemstva.

U dijelu koji se odnosi na utvrđivanje ispunjenosti stručnih uvjeta vezanih uz izrađeni i formalizirani prijedlog standarda zanimanja te u procjeni slijeđenja u Metodologiji propisanog postupka prilagodbe Ankete, organizacije i provedbe Ankete te sistematiziranja informacija prikupljenih Anketom sektorsko vijeće u slučaju potpuno novih zanimanja, u čiji je proces izrade standarda vrlo teško uključiti istovrsne stručnjake (npr. jer su dostupni samo u inozemstvu, jer postoji vrlo mali broj takvih stručnjaka, jer postoji vrlo mali broj poslodavaca koji zapošljavaju tu vrstu stručnjaka, jer postojeći broj stručnjaka svojim osobinama i obilježjima nije pogodan za uključivanje u proces izrade standarda zanimanja), u vrednovanju kvalitete i suštine prijedloga standarda zanimanja polazi od zahtjeva iznesenih u Metodologiji koji se odnose na pojedine skupine aktivnosti, ocjenjujući kvalitetu prijedloga.

Na sličan način na koji pristupa vrednovanju prijedloga standarda zanimanja (Dio B Obrasca HKO_SZ) sektorsko vijeće pristupa i sagledavanju informacija vezanih uz stratešku, sektorsku i analitičku utemeljenost (Dio A Obrasca HKO_SZ).

Sektorsko vijeće u argumentiranju strateške, sektorske i analitičke utemeljenosti polazi od toga kako je predlagatelj u mogućnosti koristiti kako domaće tako i međunarodne relevantne službene izvore, što posebno dolazi do izražaja kada se predlažu zanimanja za koja u Hrvatskoj ne postoje pokazatelji dinamike na tržištu rada. Na tragu Metodologije za izradu standarda zanimanja (informacije izložene na str. 15. i 16.) sektorska vijeća u vrednovanju pojedinih prijedloga standarda zanimanja i u slučaju postojećih zanimanja i u slučaju novih zanimanja sagledavaju izložene argumente utemeljenosti prijedloga. U slučaju prijedloga novih zanimanja to je posebno istaknuto pozivanjem na međunarodna komparativna iskustva, odnosno na argumentirana objašnjenja promjena u vrstama poslova, znanjima i vještinama do kojih je već došlo ili tek dolazi, a koja predstavljaju pokazatelje utemeljenosti prijedloga standarda zanimanja.

U nastavku Smjernica za stručno vrednovanje pojedinih elemenata u Obrascu HKO_SZ razrađeni su elementi Obrasca, a zatim su uz svaki element opisani zadaci koje predlagatelji trebaju obaviti prilikom ispunjavanja tog elementa, a koji su propisani Metodologijom za izradu standarda zanimanja. Nakon toga su uz svaki element navedene i jasne smjernice sektorskome vijeću za stručno vrednovanje obrađenog elementa. Sektorsko vijeće svaki element vrednuje pozitivno (odgovor „da“) ili negativno (odgovor „ne“). U slučaju da se pojedini element vrednuje negativno (odgovor „ne“), uz negativno vrednovani element potrebno je navesti „Komentar / prijedlog poboljšanja“ u skladu s odgovarajućim uputama u Smjernicama.

Termin „sektorsko vijeće“ koji se koristi u ovim Smjernicama odnosi se i na njegovu množinu („sektorska vijeća“), i to kada predlagatelj osim primarnoga sektorskog vijeća predlaže sekundarno sektorsko vijeće. U slučaju kada je za vrednovanje predloženog standarda zanimanja ispravno predloženo više sektorskih vijeća, postupak se temelji na zajedničkomu radu više vijeća, a odluku o vrednovanju vijeća, u pravilu, donose konsenzusom, imajući pritom u vidu primarno vijeće odnosno vijeće u čiji sektor pripada većina kompetencija unutar predloženog standarda zanimanja. U slučaju kada primarno sektorsko vijeće nije pravilno predloženo, ministarstvo nadležno za rad tijekom formalne provjere prijedlog vraća predlagatelju na doradu.

3.1.
OCJENA OPRAVDANOSTI
POKRETANJA POSTUPKA ZA UPIS
U REGISTAR STANDARDA ZANIMANJA

Ocjena opravdanosti pokretanja postupka za upis u Registar standarda zanimanja temelji se na razmatranju i vrednovanju utemeljenosti prijedloga standarda zanimanja. Utemeljenost standarda zanimanja predlagatelj dokazuje obrazloženjem strateške, sektorske i analitičke utemeljenosti, i to na temelju stručnih podloga, odnosno skupina informacija i pojedinačnih informacija propisanih u Metodologiji za izradu standarda zanimanja.

U tehničkome smislu ocjena opravdanosti pokretanja postupka za upis u Registar standarda zanimanja temelji se na sagledavanju i vrednovanju svih informacija sadržanih u **Dijelu A Obrasca HKO_SZ**. Vrednovanje se provodi ocjenjivanjem elemenata prikazanih u nastavku prema pripadajućim smjernicama.

I. EVALUACIJA DOKAZA O UTEMELJENOSTI PRIJEDLOGA

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
1.	Može li se jasno identificirati za koje je zanimanje razrađen prijedlog standarda zanimanja, odnosno je li naziv zanimanja jasno definiran?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Predlagatelj u zahtjevu za upis standarda zanimanja (SZ) mora navesti naziv standarda zanimanja za koji predlaže standard. Članovi sektorskog vijeća trebaju procijeniti je li naziv jasan, razumljiv i specifičan te odražava li smisao zanimanja, a na tragu detaljnih objašnjenja izloženih na str. 29. Metodologije za izradu standarda zanimanja.

2.	Je li ispravno predložena nadležnost odabranoga primarnog i sekundarnog sektorskog vijeća ?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	---	-----------	-----------	--

U skladu s Pravilnikom o Registru HKO-a (čl. 38.; NN br. 62/2014.) nazivi i djelokrug poslova sektorskih vijeća određuju se prema 25 obrazovnih sektora. Za poslove iz djelokruga svakoga pojedinog sektora osniva se zasebno sektorsko vijeće. Članovi sektorskog vijeća trebaju provjeriti je li predlagatelj SZ-a odabrao sektorsko vijeće koje je nadležno za vrednovanje predloženog standarda zanimanja. Napominjemo to da predlagatelj SZ-a odabire primarno sektorsko vijeće za koje smatra da je nadležno za vrednovanje SZ-a, no može odabrati i dodatno sektorsko vijeće, ako smatra da je u postupak vrednovanja potrebno uključiti još neko sektorsko vijeće zbog pripadnosti znatnijeg broja kompetencija zanimanja u više sektora. Ovaj element detaljnije je objašnjen na str. 30. Metodologije za izradu standarda zanimanja.

3.	Je li predloženi naziv zanimanja istovjetan izabranome nazivu zanimanja iz NKZ-a ? Je li eventualni prijedlog promjene naziva u NKZ-u potkrijepljen primjerenim argumentima ?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	---	-----------	-----------	--

Predlagatelj SZ-a u zahtjevu trebaju navesti naziv i šifru zanimanja ili srodnog zanimanja iz Nacionalne klasifikacije zanimanja (NKZ). Ako se predloženi naziv zanimanja razlikuje od naziva već postojećeg zanimanja u NKZ-u, članovi sektorskog vijeća trebaju procijeniti je li promjena naziva dobro argumentirana. To se primarno odnosi na već postojeća zanimanja, no može se odnositi i na nova zanimanja, i to kada se ne radi o potpuno novom (nepostojećem) zanimanju, nego o novome zanimanju koje objedinjuje više „starih“ zanimanja. Ovaj element detaljnije je objašnjen na str. 29. Metodologije za izradu standarda zanimanja.

4.	Jesu li za stratešku utemeljenost korišteni relevantni strateški dokumenti i je li jasno opisano kako svaki pojedini dokument podupire prijedlog?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	--	-----------	-----------	--

Predlagatelj u svom prijedlogu SZ-a mora navesti strateške dokumente (dovoljno je jedan) koji su relevantni za utvrđivanje utemeljenosti prijedloga. Predlagatelj u obrascu zahtjeva navodi jedan, po njegovu mišljenju najrelevantniji, dokument te ostale dokumente koji podupiru njegov prijedlog SZ-a, ako oni postoje i ako ih predlagatelj odluči uključiti. Članovi sektorskog vijeća trebaju procijeniti je li predlagatelj dokazao stratešku utemeljenost prijedloga, odnosno je li naveo elemente iz relevantnih dokumenta koji upućuju na stratešku utemeljenost zahtjeva te je li argumentirao to da se potražnja za predmetnim zanimanjem već pojavila ili da će se potražnja za predmetnim zanimanjem pojaviti/povećati u budućnosti. Napominjemo to da predlagatelj treba obrazložiti svaki dokument koji je naveo kao relevantan za utvrđivanje utemeljenosti prijedloga. Ovaj element detaljnije je objašnjen na str.15., 30. i 31. Metodologije za izradu standarda zanimanja.

5.	Je li za dokazivanje sektorske utemeljenosti korišteno MRMS-ovo mrežno sučelje s podacima o tržištu rada (http://hko.mrms.hr/) i/ili drugi dostupni relevantni dokumenti (profil sektora, relevantni, javno objavljeni dokumenti ili drugi dokumenti ministarstva nadležnog za rad i drugo)	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	--	-----------	-----------	--

Predlagatelj u svom prijedlogu SZ-a mora navesti naziv dokumenta ili izvora podataka koje je koristio pri dokazivanju sektorske utemeljenosti. Ključni izvori procjene sektorske utemeljenosti jesu profili sektora odnosno MRMS-ovo mrežno sučelje (<http://hko.mrms.hr/>) s podacima o tržištu rada. Dakle, predlagatelj treba navesti je li koristio već postojeći profil sektora ili podsektora na temelju kojeg se dokazuje važnost profila sektora ili je koristio mrežno sučelje s podacima o tržištu rada te samostalno istražio svoj sektor/podsektor korištenjem tih podataka. Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li predlagatelj koristio navedene izvore podataka.

6.	Jesu li argumenti za dokazivanje sektorske utemeljenosti pripremljeni u skladu s Metodologijom (postupak „10 koraka“) i podržavaju li prijedlog?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	---	-----------	-----------	--

Koristeći dostupni profil sektora ili MRMS-ovo mrežno sučelje s podacima o tržištu rada, predlagatelj treba prikazati relevantne podatke o sektoru (broj zanimanja i obrazovnih programa, zaposleni i nezaposleni po rodovima, ključne djelatnosti i kako se kreće stopa zapošljavanja u tim djelatnostima, kretanje zaposlenih po dobi i slično). Ako predlagatelj nije koristio dostupni profil sektora, nego je samostalno istražio svoj sektor/podsektor korištenjem podataka s MRMS-ova mrežnog sučelja, u skladu s Metodologijom za izradu standarda zanimanja treba pratiti postupak „10 koraka“. Članovi sektorskog vijeća trebaju procijeniti podržavaju li navodi predlagatelja o sektorskoj utemeljenosti prijedlog standarda zanimanja. Ovaj element detaljnije je objašnjen na str. 16-21 te 32-40 Metodologije za izradu standarda zanimanja.

7.	Je li analitička utemeljenost prikladno prikazana i argumentirana?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	---	-----------	-----------	--

Kada argumentiraju analitičku utemeljenost, predlagatelji SZ-a trebaju prikazati podatke o dugoročnoj registriranoj nezaposlenosti, o ulasku u evidenciju, izlasku iz evidencije te o otvorenim radnim mjestima iz HZZ-ove statistike za predloženo zanimanje / skupinu zanimanja odnosno za srodno zanimanje kada izrađuju SZ za novo zanimanje. Naime, kada se izrađuje SZ za novo zanimanje za koje ne postoje odgovarajući podaci o kretanjima na tržištu rada u Republici Hrvatskoj, metodologija rada može se primjenjivati na dva načina: ako je predlagatelj naveo srodna zanimanja, na tim se zanimanjima trebaju temeljiti sve analize, no ako predlagatelj nije naveo srodna zanimanja, svoje analize može temeljiti na podacima o kretanjima na tržištu rada predloženog zanimanja u zemljama Europske unije ili svijeta s odgovarajućim referentnim odnosom na hrvatsko tržište rada. Također, vrlo važni podaci o analitičkoj utemeljenosti mogu se naći i u različitim istraživanjima o budućim potrebama tržišta rada. Svi dobiveni kvantitativni podaci potom se argumentiraju te se dokazuje utemeljenost na očekivanoj budućoj potražnji za tim zanimanjem, koja može biti i manja nego što je sada ili nego što je bila u prošlosti. Članovi sektorskog vijeća trebaju procijeniti je li predlagatelj prikladno prikazao i argumentirao analitičku utemeljenost, što je na tragu izloženih informacija na str. 21-29 te 41-42 Metodologije za izradu standarda zanimanja.

8.	Jesu li prilikom izrade standarda zanimanja korišteni drugi izvori podataka (uz Metodologijom predviđene izvore kao što su Anketa o standardu zanimanja ili profil sektora / MRMS-ovo mrežno sučelje s podacima o tržištu rada)? Ako da, koji?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
----	---	-----------	-----------	--

Prilikom izrade SZ-a predlagatelj uz Metodologijom predviđene izvore (npr. Anketa o standardu zanimanja, već objavljeni profili sektora ili MRMS-ovo mrežno sučelje s podacima o tržištu rada) može koristiti druge izvore podataka. To je posebno važno kod izrade standarda za novo (nepostojeće) zanimanje. Naime, kako je istaknuto i kod prethodnog elementa vrednovanja, predlagatelj svoje analize može temeljiti ili na srodnim zanimanjima ili na podacima o tržištu rada predloženoga novog zanimanja u zemljama Europske unije i svijeta u odnosu na hrvatsko tržište rada. Korištenje drugih izvora podataka članovi sektorskog vijeća trebaju procijeniti kao dodanu vrijednost zahtjeva predlagatelja.

3.2.
POSTUPAK STRUČNOG
VREDNOVANJA PRIJEDLOGA
STANDARDA ZANIMANJA

Postupak stručnog vrednovanja prijedloga standarda zanimanja uključuje vrednovanje opisa zanimanja ili skupa kompetencija (jednog ili više) koje/koji će se regulirati standardom, procijenjene razine kvalifikacije prema HKO-u koja će se izraditi na temelju standarda, popisa ključnih poslova na radnome mjestu i pripadajućih pojedinačnih kompetencija potrebnih za rad na jednome ili više radnih mjesta, opisa skupova kompetencija s pripadajućim kompetencijama, opisa radnih uvjeta i prijedloga roka do kojeg se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja.

U tehničkome smislu postupak stručnog vrednovanja prijedloga standarda zanimanja očituje se u sagledavanju i vrednovanju svih informacija sadržanih u **Dijelu B Oblasca HKO_SZ**. Vrednovanje obuhvaća ocjenjivanje elemenata prikazanih u nastavku prema pripadajućim smjernicama. Uz razmatranje informacija sadržanih u Dijelu B Oblasca HKO_SZ prilikom vrednovanja pojedinih elemenata prema potrebi moguće je razmotriti i informacije sadržane u ispunjenim obrascima iz Metodologije za izradu standarda zanimanja koje je predlagatelj obavezan priložiti svojem zahtjevu, a to su:

1. Obrazac za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete
2. Obrazac za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete
3. Obrazac za opis uzroka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete,
4. Obrazac za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima
5. Primjerak prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje ili skupinu zanimanja
6. Mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za reguliranu profesiju za koju se predlaže standard zanimanja.

Kako bi sektorsko vijeće učinkovitije stručno vrednovalo prijedlog standarda zanimanja, predlaže se da prvo vrednuje popis ključnih poslova na radnome mjestu i pripadajućih pojedinačnih kompetencija, potom popis skupova kompetencija, nakon toga opis radnih uvjeta te da se na kraju usmjere na prvi dio Dijela B Oblasca, koji se odnosi na opis zanimanja i procijenjenu razinu kvalifikacije prema HKO-u i naposljetku na prijedlog roka do kojeg se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja. Naime, za vrednovanje opisa zanimanja i razine kvalifikacije prema HKO-u neophodan je uvid i u ocjenu tih ranijih elemenata.

II. KLJUČNI POSLOVI, POJEDINAČNE KOMPETENCIJE I SKUPOVI KOMPETENCIJA

Sektorsko vijeće posao stručnog vrednovanja treba započeti vrednovanjem informacija koje se odnose na popis ključnih poslova. Za učinkovit rad sektorskog vijeća ovaj dio Smjernica strukturiran je tako da su prvo opisani zadaci koje su predlagatelji trebali obaviti prilikom ispunjavanja pojedinog elementa, a koji su propisani Metodologijom za izradu standarda zanimanja. Nakon toga su uz svaki element navedene i jasne smjernice sektorskome vijeću za vrednovanje tog elementa. Sektorsko vijeće svaki element vrednuje pozitivno (odgovor „da“) ili negativno (odgovor „ne“). U slučaju da se pojedini element vrednuje negativno (odgovor „ne“), uz negativno vrednovani element potrebno je navesti „Komentar / prijedlog poboljšanja“ u skladu s pripadajućim uputama. Vrednovanje se obavlja u tablici / obrascu za vrednovanje u nastavku.

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
1.a	Je li popis ključnih poslova izrađen u skladu s Metodologijom?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
1.b	Je li popis ključnih poslova zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
1.c	Je li u zapisima ključnih poslova naznačena zadovoljavajuća razina stručnosti?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
1.d	Jesu li ključni poslovi jasno i sažeto opisani?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Popis ključnih poslova koji će biti uvršten u prijedlog standarda zanimanja izrađuje se kroz više koraka i zadataka opisanih u Metodologiji, koji su ovdje ukratko opisani.

Prvu skupinu aktivnosti u postupku izrade standarda zanimanja čine prilagodba i optimizacija općeg oblika i sadržaja Ankete o standardu zanimanja pojedinome zanimanju ili skupini zanimanja. Previđeno je to da aktivnosti prilagodbe i optimizacije Ankete obavlja „skupina stručnjaka“, sastavljena od predstavnika predlagatelja i po potrebi angažiranih dodatnih stručnjaka, koji imaju potrebna ekspertna znanja vezana uz zanimanje za koje se izrađuje standard i uz aktivnosti izrade standarda zanimanja te mogu pružiti najbolje informacije o zanimanju ili skupini zanimanja odnosno o ključnim poslovima koje zanimanje obavlja te ključnim znanjima, vještinama i kompetencijama potrebnima za obavljanje tih poslova. Broj članova skupine stručnjaka ne bi trebao biti manji od troje i veći od petero, a trebala bi uključivati radnike toga zanimanja, poslodavce koji zapošljavaju radnike toga zanimanja, predstavnike obrazovnog sustava koji sudjeluju u obrazovanju i osposobljavanju za zanimanje, stručnjake iz obrazovnog i znanstvenog sustava koji imaju ekspertna znanja i iskustva vezana uz područje ključnih poslova, znanja i vještina te predstavnike strukovnih komora ili udruženja za zanimanje.

U prvome koraku izrade popisa ključnih poslova skupina stručnjaka izrađuje inicijalni popis ključnih poslova u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za pojedino zanimanje ili skupinu zanimanja. Pritom treba razmotriti i procijeniti obavlja li radnik tog zanimanja neke poslove koji pripadaju u svaku od devet ponuđenih vrsta poslova (tj. Analiziranje, planiranje i organizacija rada, Pripremanje radnog mjesta, Operativni poslovi vezani za zanimanja / radno mjesto, Administrativni poslovi, Komercijalni poslovi, Komunikacija i suradnja s drugima, Istraživanje, razvojni poslovi, inovacija, Osiguranje kvalitete, Zaštita zdravlja i okoliša), a koji se po svojoj važnosti i ulozi mogu označiti pojmom „ključni“. Potom treba navesti takve ključne poslove unutar odabranih vrsta poslova, a po potrebi mogu se dodati i nove vrste poslova i ključni poslovi unutar tih dodanih vrsta poslova. Na taj način oblikuje se tablica s inicijalnim popisom ključnih poslova za zanimanje, koja se uvrštava u Anketu prilagođenu i optimiranu za zanimanje.

U drugome koraku, tijekom provedbe Ankete, poslodavci i zaposlenici procjenjuju koliko često radnik određenog zanimanja na radnome mjestu obavlja svaki od ključnih poslova s inicijalnog popisa ključnih poslova u prilagođenoj i optimiranoj Anketi (tj. uopće ne, rijetko, ponekad, često ili vrlo često) kao i potrebnu razinu stručnosti u obavljanju svakog od ključnih poslova (tj. temeljna – oslanjanje na podršku drugih, srednja – djelomična samostalnost, napredna – preuzimanje odgovornosti ili ekspertna – pokretanje transformacija, inovacija i rasta). Poslodavci i zaposlenici mogu predložiti i dodatne ključne poslove koje radnik toga zanimanja obavlja, a koji nisu navedeni na inicijalnome popisu ključnih poslova u prilagođenoj i optimiranoj Anketi te u tome slučaju procjenjuju učestalost obavljanja tih poslova i potrebnu razinu stručnosti u njihovu obavljanju.

Predviđeno je to da u provedbi Ankete, odnosno u vođenome anketiranju i u strukturiranim razgovorima, sudjeluje od osam do 20 poslodavaca i zaposlenika, otprilike podjednak broj sudionika iz obiju skupina. Pritom je u odabiru poslodavaca i zaposlenika potrebno voditi računa o tome da uzorak s obzirom na sektor djelatnosti, veličinu organizacije i teritorijalni raspored dobro predstavlja populaciju poslodavaca i zaposlenika za određeno zanimanje. Preporučeno je da u ime poslodavaca sudjeluje osoba koja je dobro upoznata sa zahtjevima koji se pred radnike određenog zanimanja postavljaju na radnome mjestu (npr. neposredni voditelji, neposredno nadređeni radniku određenog zanimanja) te zaposlenici veće razine ekspertnosti. Vođeno anketiranje i strukturirane razgovore trebali bi provoditi osposobljeni voditelji i pomoćnici, koji vode sudionike kroz sva pitanja u Anketi.

U trećemu koraku, tijekom sistematizacije informacija i podataka prikupljenih Anketom od poslodavaca i zaposlenika, razmatraju se procjene poslodavaca i zaposlenika o učestalosti obavljanja svakog od ključnih poslova i potrebnoj razini stručnosti u obavljanju svakog od ključnih poslova kao i informacije o eventualnim dodatnim ključnim poslovima koje treba uvrstiti na inicijalni popis te se revidira popis i sam zapis ključnih poslova. Kao rezultat tih aktivnosti na popisu ključnih poslova uvrštenome u prijedlog standarda zanimanja trebali bi biti oni poslovi za koje većina poslodavaca i zaposlenika ocjenjuje da ih radnik određenog zanimanja obavlja često ili vrlo često te bi u zapisu ključnoga posla trebalo biti naznačeno koja se razina stručnosti, odnosno samostalnosti i odgovornosti, očekuje u obavljanju pojedinoga ključnog posla.

Ključni poslovi trebaju biti precizno opisani kratkom izjavom, a opisi svih ključnih poslova trebaju imati sličnu gramatičku strukturu u kojoj se na početku opisa koristi glagolska imenica, kako bi se opisala aktivnost ili aktivnosti koje se izvode, a uz glagolsku imenicu treba upotrijebiti i objekt (npr. čišćenje podova odgovarajućim sredstvima, posluživanje hrane i pića, kontroliranje prebrojanog novca) te po potrebi dodati i kontekst u kojemu se aktivnost ili aktivnosti izvode (npr. skrbljenje o novorođenčadi na prenatalnome odjelu u bolnici, osmišljavanje interijera u poslovnim prostorima).

Vrednovanje elementa – popis ključnih poslova:

1.a Je li popis ključnih poslova izrađen u skladu s Metodologijom?

Sektorsko vijeće treba ocijeniti je li popis ključnih poslova izrađen u skladu s Metodologijom, odnosno jesu li u izradi popisa ključnih poslova slijedene smjernice opisane u Metodologiji. U razmatranju tih aktivnosti članovi sektorskog vijeća trebaju se osloniti na informacije koje je predlagatelj priložio u Obrascu za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete, Obrascu za opis uzorka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete, Obrascu za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete, Obrascu za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima te u primjerku prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje ili skupinu zanimanja.

Prvo, sektorsko vijeće treba razmotriti je li inicijalni popis ključnih poslova u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za zanimanje izrađivala skupina stručnjaka koja posjeduje potrebna ekspertna znanja o ključnim poslovima koje radnik određenog zanimanja obavlja. Sektorsko vijeće se u vrednovanju tog dijela treba usmjeriti na informacije iz Obrasca za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete, u kojemu je predlagatelj trebao opisati skupinu stručnjaka koja je prilagođavala i optimirala Anketu, odnosno koja je izrađivala inicijalni popis ključnih poslova. Te prikupljene informacije o uključenim stručnjacima same po sebi ne govore još ništa o tome je li inicijalni popis ključnih poslova dobar ili nije, ali mogu biti korisni tijekom budućih aktivnosti ako sektorsko vijeće ocijeni kako popis ključnih poslova nije izrađen na očekivanoj razini kvalitete.

Drugo, sektorsko vijeće u kontekstu stručnog vrednovanja popisa ključnih poslova treba usmjeriti pozornost na korake provedene u prilagodbi i optimizaciji Ankete vezane uz izradu popisa ključnih poslova. Pritom je potrebno sagledati sve informacije koje se odnose na razmatranje vrsta poslova koje radnik određenog zanimanje obavlja i na definiranje pojedinih ključnih poslova unutar odabranih vrsta poslova. Informacije o tim aktivnostima i koracima sektorsko vijeće pronaći će u Obrascu za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete.

Treće, sektorsko vijeće treba stručno vrednovati je li u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za zanimanje korišten popis ključnih poslova koji je prilagođen i optimiran za zanimanje, što je vidljivo iz priloženog primjerka prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje. Taj oblik aktivnosti sektorskog vijeća pružit će detaljniju sliku o pristupu i kvaliteti rada predlagatelja tijekom ukupnog definiranja popisa ključnih poslova.

Četvrto, sektorsko vijeće treba usmjeriti pozornost na postupak prikupljanja informacija o ključnim poslovima od poslodavaca i zaposlenika tijekom provedbe Ankete. Cilj je tog dijela vrednovanja sagledati u kojoj su mjeri poslodavci i zaposlenici obuhvaćeni uzorkom bili u mogućnosti pružiti primjerene informacije o ključnim poslovima koje radnik određenog zanimanja obavlja te u kojoj su mjeri informacije o ključnim poslovima kroz sve poduzete aktivnosti tijekom procesa izrade standarda zanimanja utjecale na modificiranje inicijalnog popisa, odnosno u kojoj su mjeri ugrađene u završne opise ključnih poslova. Informacije potrebne za taj dio stručnog vrednovanja moguće je pronaći u Obrascu za opis uzorka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete te Obrascu za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima. U tome dijelu vrednovanja Sektorsko vijeće treba poći od toga kako je poželjan ishod taj da su se poslodavci i zaposlenici uistinu, suštinski i kritički osvrnuli na inicijalni popis ključnih poslova ponuđen u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za zanimanje te da je interakcija s njima rezultirala poboljšanjima, izmjenama i dopunama inicijalnog popisa ključnih poslova. Nepoželjan je ishod taj da su poslodavci i zaposlenici bili spremni na suradnju, da su pružili određene tražene informacije, ali usporedba inicijalne i završne verzije ključnih poslova upućuje na to kako prijedlozi poslodavaca nisu rezultirali promjenama ili su rezultirali beznačajnim promjenama.

Ukupni ishod stručnog vrednovanja sektorskog vijeća u tome dijelu jest stručna ocjena sektorskog vijeća o samome postupku oblikovanja popisa ključnih poslova. Sektorsko vijeće treba poći od toga kako manja odstupanja od očekivanog postupka oblikovanja popisa ključnih poslova ne moraju neophodno voditi k smanjenju ukupne kvalitete popisa ključnih poslova. S grubljim i vidljivijim odstupanjem od Metodologijom očekivanog postupka znatno raste vjerojatnost narušavanja ukupne kvalitete. Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da u izradi popisa ključnih poslova u znatnijoj mjeri nije slijedena Metodologija (da većina aktivnosti u izradi popisa ključnih poslova nije provedena, da postoje manjkavosti u provedbi ili da su očekivane aktivnosti

provedene, ali nisu imale nikakvog utjecaja na kvalitetu), trebaju vrlo jasno i konkretno (a) naznačiti koje aktivnosti nisu provedene ili da postoje manjkavosti u provedbi te (b) obrazložiti i pružiti predlagatelju povratne informacije o tome kakav je učinak to imalo na kvalitetu popisa ključnih poslova u prijedlogu standarda zanimanja.

1.b Je li popis ključnih poslova zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li popis ključnih poslova zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja.

U tome dijelu stručnog vrednovanja sektorsko vijeće popis ključnih poslova treba sagledati iz najmanje dviju perspektiva. Prva se perspektiva odnosi na stanje, zahtjeve i očekivanja sektora kojemu pripada zanimanje za koje se predlaže standard zanimanja. U tome smislu sektorsko vijeće u području svoje stručnosti treba procijeniti je li predloženi popis ključnih poslova takvog obuhvata i sadržaja da je primjeren za sektor kojemu zanimanje pripada, uklapaju li se predloženi ključni poslovi svojim sadržajem u postojeće stanje na tržištu rada na čije bi potrebe zanimanje trebalo odgovoriti i/ili obuhvaćaju li ključne poslove za koje su jasna očekivanja u neposrednoj budućnosti. Ishod te aktivnosti jest stručna procjena sektorskog vijeća toga koliko su ponuđeni ključni poslovi te u konačnici predloženi standard zanimanja usklađeni i na tragu aktualnog stanja, potreba i očekivanih promjena na tržištu rada i samog zanimanja.

U sagledavanju obuhvata i sadržaja ključnih poslova sektorsko se vijeće u sljedećemu koraku treba usmjeriti na vrste poslova obuhvaćene predloženim popisom ključnih poslova. U skladu s Metodologijom popis ključnih poslova može sadržavati poslove koji spadaju u različite vrste poslova (ukupno devet ponuđenih vrsta poslova). U sklopu područja svoje stručnosti sektorsko vijeće treba procijeniti je li uistinu očekivano to da u popisu ključnih poslova za određeno zanimanje budu zastupljene sve vrste poslova. Primjer lošeg prijedloga standarda zanimanja jest onaj koji po svaku cijenu sadržava sve vrste poslova ili su sve vrste poslova jednako zastupljene, jer iz takvog prijedloga u pogledu poslova nije razvidno što čini bit predloženog zanimanja. Također, primjer lošeg prijedloga standarda zanimanja jest onaj koji uključuje samo jednu vrstu posla ili par vrsta poslova kojima se nedostatno opisuju ključni poslovi koje radnik određenog zanimanja obavlja. Dobar prijedlog standarda zanimanja obuhvaća sve potrebne vrste poslova, pri čemu je jasno vidljivo da su najzastupljeniji ključni poslovi unutar onih vrsta poslova koje odražavaju bit toga zanimanja (npr. moguće je da su za određeno zanimanje središnji poslovi koji spadaju u vrstu poslova „Istraživanje, razvojni poslovi, inovacija“ ili vrstu poslova „Komerrijalni poslovi“ te zato prevladavaju na popisu ključnih poslova).

Nadalje, posebna aktivnost sektorskog vijeća jest stručna procjena toga u kojoj su mjeri poslovi navedeni u popisu uistinu „ključni“ za zanimanje. U suštini, sektorsko vijeće u području svoje stručnosti treba vrednovati ponuđene ključne poslove s obzirom na pojam „ključni“. Pritom broj potencijalnih poslova koje radnik određenog zanimanja može obavljati u pravilu može biti velik, ali svi potencijalni, odnosno očekivani, poslovi jednog zanimanja nisu ujedno „ključni“. Ključni su poslovi samo oni „poslovi koje radnik sa zanimanjem za koje se izrađuje standard zanimanja obavlja na jednom ili više radnih mjesta koja definiraju zanimanje, a koji predstavljaju središnje poslove vezane za to zanimanje“. Upravo ta ocjena toga u kojoj je mjeri pojedini posao „ključan“ za zanimanje jest znatna aktivnost sektorskog vijeća kao stručnog tijela, koju nije moguće predvidjeti na jednoznačan način ni opisati smjernicama jer je sektorski specifična, ali i specifična od zanimanja do zanimanja. Na primjer, ako je za zanimanje „psiholog/psihologinja“ predložen veći broj poslova koji su označeni pojmom „ključni“, a spadaju u vrstu poslova „Komerrijalni poslovi“ ili ako je za zanimanje „frizer/frizerka“ predložen veći broj poslova koji spadaju u vrstu poslova „Istraživanje, razvojni poslovi, inovacija“, potrebno je razmotriti u kojoj se mjeri navedeni poslovi mogu smatrati ključnim poslovima za ta zanimanja.

Naposljetku, sektorsko vijeće u ocjeni obuhvata i sadržaja popisa ključnih poslova znatnu pozornost treba usmjeriti na ukupan broj ključnih poslova koji su predloženi za zanimanje. Metodologijom nije propisan broj ključnih poslova koji bi vrijedio za svako zanimanje u jednakoj mjeri, što ovisi o razini i složenosti zanimanja kao i drugim čimbenicima. U apsolutnome smislu nije moguće iznijeti univerzalno očekivanje o primjerenome ukupnom broju ključnih poslova, premda taj broj ne bi trebao biti prevelik. Primjer lošeg prijedloga standarda zanimanja jest onaj koji ima vrlo velik ili vrlo malen broj ključnih poslova. Osim toga primjer lošeg standarda zanimanja jest onaj koji sadržava prevelik broj ključnih poslova koji konceptualno i suštinski nisu odvojivi i

različiti s obzirom na vrstu i sadržaj (npr. izrađivanje troškovnika građevinskih radova, oblikovanje popisa građevinskih radova s pripadajućom cijenom). Dodatno, primjeri lošeg popisa ključnih poslova sadržavaju generički i nedovoljno detaljno opisane poslove (npr. obavljanje komercijalnih poslova, istraživanje i inoviranje, skrbljenje za zaštitu okoliša, pripremanje radnog mjesta i planiranje rada), dok su dobri popisi ključnih poslova usmjereni na stvarni sadržaj poslova, naznake konteksta u kojemu se posao obavlja i na pridruženu razinu samostalnosti i odgovornosti u obavljanju poslova (npr. samostalno izračunavanje plaće i svih obveza za plaćanja radnika u organizacijama svih razina složenosti).

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da popis ključnih poslova nije zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja, trebaju predložiti koje je vrste poslova ili ključne poslove potrebno dodati ili izostaviti s popisa te naznačiti smjer potrebnih izmjena (npr. dodati ključne poslove određene vrste, smanjiti ili proširiti broj ključnih poslova pojedine vrste poslova).

1.c Je li u zapisima ključnih poslova naznačena zadovoljavajuća razina stručnosti?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li u zapisima ključnih poslova naznačena zadovoljavajuća razina stručnosti, odnosno očekivane samostalnosti i odgovornosti u obavljanju pojedinoga ključnog posla. Moguće je da neke ključne poslove radnik određenog zanimanja radi uglavnom uz vodstvo ili nadzor (na primjer, pomaganje u sastavljanju jelovnika za posebne prigode, asistiranje liječniku u postupku primjene lijekova u kliničkim ustanovama, prebrojavanje dnevnog, tjednog i mjesečnog utška u gotovini uz nadzor financijskog voditelja poslovanja, izvođenje nastave glazbenog odgoja i obrazovanja na temelju usvojenoga nastavnog plana), neke obavlja uglavnom samostalno (na primjer, samostalno sastavljanje jelovnika nacionalne kuhinje, samostalno obavljanje mjesečne i godišnje kontrole procesa zaštite radnika u proizvodnome pogonu), a u nekima pak može voditi druge, upravljati drugima, predlagati nove ideje, procese i slično (na primjer, osmišljavanje projektnih prijedloga uz planiranje rada istraživača te nadziranje svih faza i koraka provedbe usvojenoga projektnog prijedloga, samostalno donošenje odluka o dnevnome, mjesečnome i godišnjemu radnom rasporedu svih zaposlenih u sustavu distribucije). U skladu s time u zapisima ključnih poslova moguće je upotrijebiti izraze poput „uz vodstvo...“, „pridonošenje...“, „asistiranje pri“, „samostalno...“, „samostalno i bez nadzora...“, „vođenje drugih pri...“.

U dobrome prijedlogu standarda zanimanja moguće je jasno razlikovati ključne poslove koje pojedinac obavlja samostalno od onih ključnih poslova koje obavlja uz vodstvo ili nadzor, u kojima pomaže drugima i slično. Sektorsko vijeće u ocjeni popisa ključnih poslova treba sagledati jesu li predlagatelji u zapisima ključnih poslova naznačili razlike u tome pogledu. Ako predlagatelji u zapisima ključnih poslova nisu naznačili razinu samostalnosti i odgovornosti, polazi se od implicitnog očekivanja kako sve predložene ključne poslove radnik određenog zanimanja treba obavljati samostalno te sektorsko vijeće treba jasno vrednovati opravdanost toga.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da u zapisima pojedinih ključnih poslova nije navedena primjerena razina stručnosti, trebaju predložiti na koji je način potrebno izmijeniti zapis tih ključnih poslova (npr. dodati u zapis da radnik određenog zanimanja posao obavlja uz nadzor ili samostalno).

1.d Jesu li ključni poslovi jasno i sažeto opisani?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti jesu li ključni poslovi jasno i sažeto opisani kratkim izjavama, za koje je poželjno da započinj u glagolskom imenicom koja opisuje aktivnost ili aktivnosti koje se izvode te uz koju je naveden objekt (npr. čišćenje podova odgovarajućim sredstvima, posluživanje hrane i pića, kontroliranje prebrojanog novca), a po potrebi naveden i kontekst u kojemu se aktivnost ili aktivnosti provode (npr. skrbljenje o novorođenčadi na prenatalnom odjelu u bolnici, osmišljavanje interijera u poslovnim prostorima). Primjeri loših opisa ključnih poslova jesu oni koji su nedovoljno jasni i/ili neprecizni (npr. razgovaranje s klijentima, nadziranje zaposlenika, pisanje izvještaja) ili pak preopširni i presloženi (npr. upoznavanje s nastavnim planom i programom za predmet te izrada priprema za nastavne jedinice i osmišljavanje načina provjere znanja

koji mogu biti usmeni, pismeni ili nekog drugog oblika).

Sektorsko vijeće u vrednovanju treba voditi računa o tome da upisani standardi zanimanja nisu namijenjeni samo stručnjacima, nego i većemu broju korisnika kao što su učenici ili roditelji, koji donose odluke povezane s pojedinačnim zanimanjima ili skupinama zanimanja.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da su opisi pojedinih ključnih poslova nejasni, neprecizni ili predugački, trebaju predložiti koje su promjene potrebne da bi se povećali jasnoća i sažetost opisa (npr. upotrijebiti glagolske imenice za opis aktivnosti, dodati kontekst u kojemu se aktivnosti obavljaju, sažeti pojedinačne zapise).

Sljedeća aktivnost sektorskog vijeća odnosi se na stručno vrednovanje informacija koje se odnose na popis pojedinačnih kompetencija. Kako bi rad sektorskog vijeća bio učinkovit, taj dio posla obavlja se uz pomoć tablice u nastavku.

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
2.a	Je li popis pojedinačnih kompetencija izrađen u skladu s Metodologijom?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.b	Je li popis pojedinačnih kompetencija zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.c	Je li u zapisima pojedinačnih kompetencija znanjima i vještinama pridružena zadovoljavajuća razina samostalnosti i odgovornosti?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.d	Jesu li pojedinačne kompetencije jasno i sažeto opisane?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Popis pojedinačnih kompetencija izrađuje se kroz više koraka i zadataka opisanih u Metodologiji, a koji su ovdje ukratko opisani.

Kao što je prethodno navedeno, prvu skupinu aktivnosti u postupku izrade standarda zanimanja čine prilagodba i optimizacija općeg oblika i sadržaja Ankete o standardu zanimanja pojedinome zanimanju ili skupini zanimanja, pri čemu je previđeno da te aktivnosti obavlja „skupina stručnjaka“ koji imaju potrebna ekspertna znanja vezana uz zanimanje za koje se izrađuje standard i uz aktivnosti izrade standarda zanimanja te mogu pružiti najbolje informacije o zanimanju ili skupini zanimanja, odnosno o ključnim poslovima koje zanimanje obavlja te ključnim znanjima, vještinama i kompetencijama potrebnima za obavljanje tih poslova

U kontekstu izrade popisa pojedinačnih kompetencija, u prvome koraku ta skupina stručnjaka izrađuje inicijalni popis znanja i inicijalni popis vještina u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za pojedino zanimanje ili skupinu zanimanja. Pritom se definiraju sva znanja (teorijska i činjenična) i sve vještine (spoznajne, psihomotoričke i socijalne) koje su potrebne za zanimanje. Razmatraju se i definiraju znanja i vještine specifične za zanimanje i za sektor te međusektorske te transverzalne. Na taj se način oblikuje tablica s inicijalnim popisom znanja potrebnih za zanimanje i tablica s inicijalnim popisom vještina potrebnih za zanimanje, koje se uvrštavaju u Anketu prilagođenu i optimiranu za zanimanje.

U drugome koraku, tijekom provedbe Ankete, poslodavci i zaposlenici za svako znanje i za svaku vještinu s inicijalnih popisa znanja i vještina u prilagođenoj i optimiranoj Anketi procjenjuju jesu li za zanimanje na radnome mjestu nužni ili opcionalni te potrebnu razinu stručnosti, odnosno samostalnosti i odgovornosti, u tome znanju i vještini (tj. temeljna, srednja, napredna ili ekspertna). Poslodavci i zaposlenici mogu predložiti i dodatna znanja i vještine za koje smatraju da su potrebni za zanimanje, a nisu navedene na inicijalnim popisima znanja i vještina u prilagođenoj i optimiranoj Anketi, te u tome slučaju procjenjuju nužnost ili opcionalnosti tih dodanih znanja i vještina te potrebnu razinu stručnosti.

U trećemu koraku, tijekom sistematizacije informacija i podataka prikupljenih Anketom od poslodavaca i zaposlenika, razmatraju se procjene poslodavaca i zaposlenika o nužnosti ili opcionalnosti pojedinih znanja i vještina za zanimanje i potrebnoj razini stručnosti u pojedinim znanjima i vještinama kao i informacije o eventualnim dodatnim znanjima i vještinama koje je potrebno uvrstiti na popis te se revidira sam zapis i

i popis znanja i vještina. Preporučuje se na popisu ostaviti ona znanja i vještine za koje većina poslodavaca i zaposlenika procjenjuje da su za zanimanje nužna te revidirati zapis znanja i vještina kako bi iz njega bila razvidna potrebna razina stručnosti, odnosno samostalnosti i odgovornosti, u pojedinome znanju i vještini.

U četvrtome koraku, u postupku formaliziranja prijedloga standarda zanimanja, na temelju tako oblikovanih popisa znanja i vještina oblikuje se popis kompetencija. Pritom se dodatno provjerava to je li svakome znanju i vještini pridružena odgovarajuća razina stručnosti, odnosno samostalnosti i odgovornosti u tome znanju i vještini, i po potrebi se popisi znanja i vještina s konačnih popisa revidiraju. Također, razmatra se mogućnost sažimanja i integriranja pojedinačnih, prije izdvojenih znanja i vještina, kojima su već pridružene pripadajuće samostalnost i odgovornost, u jedinstvene zapise kompetencija.

Kompetencije trebaju biti opisane logičnim, kratkim i sažetim izjavama koje onima koji čitaju standarde zanimanja trebaju pomoći u tome da bolje razumiju znanja i vještine koje su obuhvaćene pojedinim zanimanjem. Očekuje se da će se u zapisima kompetencija pojaviti one koje se odnose na vještine i one koje se odnose na znanje, a razine samostalnosti i odgovornosti trebaju biti dio zapisa kompetencija, odnosno trebaju biti vidljive iz samog zapisa.

Vrednovanje elementa – popis pojedinačnih kompetencija:

2.a Je li popis **pojedinačnih kompetencija** izrađen u skladu s Metodologijom?

Sektorsko vijeće treba ocijeniti je li popis pojedinačnih kompetencija izrađen u skladu s Metodologijom, odnosno jesu li u izradi popisa pojedinačnih kompetencija slijede ključne smjernice za izradu opisane u Metodologiji. U razmatranju tih aktivnosti članovi sektorskog vijeća trebaju se osloniti na informacije koje je predlagatelj priložio u Obrascu za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete, Obrascu za opis uzorka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete, Obrascu za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete, Obrascu za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima te u primjerku prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje ili skupinu zanimanja.

Prvo, sektorsko vijeće treba razmotriti je li inicijalni popis znanja i inicijalni popis vještina u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za zanimanje izrađivala skupina stručnjaka koja posjeduje potrebna ekspertna znanja o znanjima i vještinama koje su potrebne za zanimanje. Sektorsko vijeće se u vrednovanju tog dijela treba usmjeriti na informacije pružene u Obrascu za opis skupine stručnjaka za prilagodbu i optimizaciju Ankete, u kojemu je predlagatelj trebao opisati skupinu stručnjaka koja je prilagođavala i optimirala Anketu odnosno koja je izrađivala inicijalne popise znanja i vještina.

Drugo, sektorsko vijeće treba stručno vrednovati korake u prilagodbi i optimizaciji Ankete vezane uz izradu inicijalnog popisa znanja i inicijalnog popisa vještina, koji se odnose na razmatranje i definiranje različitih vrsta znanja i različitih vrsta vještina koje su potrebne za zanimanje. Informacije o tim aktivnostima i koracima nalaze se u Obrascu za izvještaj stručne skupine o prilagodbi i optimizaciji Ankete.

Treće, sektorsko vijeće treba stručno vrednovati je li u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za zanimanje korišten popis znanja i popis vještina prilagođen i optimiran za zanimanje, što je vidljivo iz priloženog primjerka prilagođene i optimirane Ankete za zanimanje.

Četvrto, sektorsko vijeće treba stručno vrednovati postupak prikupljanja informacija o znanjima i vještinama od poslodavaca i zaposlenika tijekom provedbe Ankete radi sagledavanja toga u kojoj su mjeri poslodavci i zaposlenici obuhvaćeni uzorkom bili u mogućnosti pružiti primjerene informacije o znanjima i vještinama koje su potrebne za zanimanje te jesu li te informacije kroz poduzete aktivnosti stvarno i prikupljene od poslodavaca i zaposlenika. Informacije potrebne za taj dio stručnog vrednovanja moguće je pronaći u Obrascu za opis uzorka poslodavaca i zaposlenika u provedbi Ankete te Obrascu za izvještaj o provedbi Ankete s poslodavcima i zaposlenicima. Poželjan je ishod da su se poslodavci i zaposlenici uistinu, suštinski i kritički osvrnuli na inicijalni popis znanja i popis vještina ponuđen u prilagođenoj i optimiranoj Anketi za zanimanje te da je interakcija s njima rezultirala poboljšanjima, izmjenama i dopunama inicijalnog popisa znanja i popisa vještina. Na temelju tih popisa znanja i vještina u postupku formaliziranja prijedloga standarda zanimanja izrađen je popis kompetencija u kojemu su pojedini pojedinačni zapisi znanja i vještina po potrebi sažeti u jedinstvene zapise kompetencija.

Ukupni ishod tog dijela stručnog vrednovanja jest stručna ocjena sektorskog vijeća o samome postupku oblikovanja popisa kompetencija. Manja odstupanja od očekivanog postupka oblikovanja popisa kompetencija ne moraju nužno voditi k smanjenju ukupne kvalitete popisa kompetencija, pri čemu se vjerojatnost narušavanja kvalitete povećava sa znatnijim odstupanjem od očekivanog postupka. Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da u izradi popisa kompetencija u znatnijoj mjeri nije slijedena Metodologija, odnosno da većina aktivnosti u izradi popisa kompetencija nije provedena ili da postoje manjkavosti u provedbi, trebaju vrlo jasno i konkretno (a) naznačiti koje aktivnosti nisu provedene ili da postoje manjkavosti u provedbi te (b) obrazložiti i pružiti predlagatelju povratne informacije o tome kakav je učinak to imalo na kvalitetu popisa kompetencija u prijedlogu standarda zanimanja.

2.b Je li popis pojedinačnih kompetencija zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li popis kompetencija zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja. Vrednovanje obuhvata popisa kompetencija u suštini se odnosi na stručno vrednovanje toga je li ponuđenim popisom obuhvaćano sve što radnik zanimanja koje je predmet izrade standarda zanimanja treba znati i biti u mogućnosti učiniti iz perspektive opisanih ključnih poslova toga zanimanja te iz šire perspektive zahtjeva i potreba tržišta rada. Vrednovanje sadržaja popisa kompetencija u suštini se odnosi na stručno vrednovanje zahtjeva sadržanih u popisanim kompetencijama, usklađenosti zahtjeva u popisu kompetencija i ključnih poslova odnosno u sadržaju samih kompetencija iz perspektive znanja i vještina te pripadajućih stavova vezanih uz samostalnost i odgovornost.

Prvi dio stručnog vrednovanja sektorskog vijeća odnosi se na sagledavanje stanja, zahtjeva i očekivanja sektora kojemu zanimanje za koje se predlaže standard zanimanja pripada iz perspektive kompetencija. U tome smislu sektorsko vijeće treba procijeniti je li ponuđeni popis kompetencija takvog obuhvata i sadržaja da je primjeren za sektor kojemu zanimanje pripada, uklapaju li se opisane kompetencije svojim sadržajem u postojeće stanje na tržištu rada na čije bi potrebe zanimanje trebalo odgovoriti i/ili jesu li obuhvaćene kompetencije za koje su jasna očekivanja u neposrednoj budućnosti. Ishod te aktivnosti jest stručna procjena sektorskog vijeća u kojoj su mjeri ponuđene kompetencije te u konačnici predloženi standard zanimanja koji sadrži navedene kompetencije usklađeni i na tragu aktualnoga stanja, potreba i očekivanih promjena na tržištu rada i samog zanimanja.

Sljedeći korak u stručnome vrednovanju sektorskog vijeća odnosi se na izravno sagledavanje obuhvata ponuđenog popisa kompetencija. Dobar prijedlog standarda zanimanja uključuje dovoljan broj kompetencija kojima je u suštini moguće opisati pojedino zanimanje, dok loš prijedlog standarda zanimanja uključuje premalen ili preopširan popis kompetencija. Metodologijom nije propisan ukupan broj kompetencija koji bi vrijedio za svako zanimanje u jednakoj mjeri. Ukupan broj kompetencija potrebnih za opisivanje jednog zanimanja ovisi o brojnim čimbenicima (npr. o razini i složenosti zanimanja, broju ključnih poslova, zahtjevima i kretanjima na tržištu rada, strukturi i promjenama u nužnim znanjima i vještinama). Jedan od središnjih zadataka sektorskog vijeća u tome smislu jest taj da, u granicama svoje stručnosti, sagleda i vrednuje je li ponuđeni popis kompetencija takvog obuhvata i sadržaja da suštinski opisuje zanimanje za koje se izrađuje standard te da je primjeren ključnim poslovima i primjeren suvremenome tržištu rada na čije bi potrebe zanimanje trebalo odgovoriti.

Tijekom vrednovanja opsega i sadržaja popisa kompetencija sektorsko vijeće treba osobitu pozornost obratiti na nekoliko važnih elemenata. Vezano uz obuhvat, mogući su primjeri da predlagatelj navodi velik broj kompetencija koje je suštinski moguće reducirati na manji broj sažimanjem ponavljajućih, istovjetnih ili vrlo sličnih znanja i vještina (na primjer, više kompetencija poput „poznavati različite vrste tjestenina potrebnih za pripremu jela talijanske kuhinje“, „kuhati različite vrste tjestenina do stupnja spremnosti primjerenog različitim receptima talijanske kuhinje“, „razlikovati vrste mesa“ i „moći u različitim kontekstima pripremiti jela od mesa tehnikama kuhanja, pečenja, pirjanja i paniranja“ moguće je bolje sažeti i formulirati kao „poznavati i samostalno odabirati potrebne vrste namirnica i pripremati jela nacionalne i internacionalne kuhinje“). S druge je strane moguće da predlagatelj navodi preopćenite kompetencije kojima se na nedovoljno jasan način opisuju suština i specifičnost pojedinog zanimanja (na primjer, kompetencija „poznavati i samostalno odabirati potrebne vrste namirnica i pripremati jela nacionalne i internacionalne kuhinje“ bila bi dobro formulirana kompetencija za zanimanje „kuhar“, ali je na isti način formulirana kompetencija preopćenita za specifična zanimanja kao što bi bio pizza-majstor).

Nadalje, sektorsko vijeće u ponuđenome popisu kompetencija treba razmotriti omjer kompetencija koje su specifične za zanimanja i drugih vrsta kompetencija (specifične za sektor, međusektorske i transverzalne). Očekivanja su da znatnu većinu kompetencija čine one specifične za zanimanje, dok je prijedloge standarda zanimanja koji se u većoj mjeri oslanjaju na druge vrste kompetencija potrebno osobito razmotriti iz perspektive argumentacije i obrazloženja predlagatelja. S tim je povezana i potreba da sektorsko vijeće razmotri broj kompetencija koje predlagatelj navodi za pojedino zanimanje, a koje se s obzirom na ukupna kretanja na tržištu rada i ukupne vještine današnjih zaposlenika, mogu smatrati općim potrebnim kompetencijama, koje

u današnje vrijeme za pojedine skupine zanimanja ne predstavljaju predmet razlikovanja ili specifičnost (na primjer, za zanimanja više razine složenosti kompetencije koje upućuju na informatičku pismenost, elementarno poznavanje stranih jezika i slično).

Na kraju sektorsko vijeće treba stručno razmotriti, ocijeniti i vrednovati to jesu li na popis kompetencija uvrštene kompetencije koje se smatraju uistinu nužnima za zanimanje te nedostaju li na popisu neke kompetencije koje se mogu smatrati nužnima za zanimanje (na primjer, očekivano je da radnik koji je po zanimanju „kuhar/kuharica“ treba moći samostalno pripremati većinu vrsta jela primjenjujući postupke mehaničke i termičke obrade hrane, dok vjerojatno nije očekivano da poznaje i može samostalno provoditi postupke deratizacije u kuhinji).

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da popis pojedinačnih kompetencija nije zadovoljavajućeg obuhvata i sadržaja, trebaju predložiti koje su dodatne kompetencije za zanimanje nužne te ih je potrebno dodati na popis, koje od navedenih kompetencija nisu nužne za zanimanje te ih je potrebno izostaviti s popisa odnosno koje je kompetencije moguće sažeti ili pak razdvojiti na više kompetencija.

2.c Je li u zapisima pojedinačnih kompetencija znanjima i vještinama pridružena zadovoljavajuća razina samostalnosti i odgovornosti?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li u zapisima pojedinačnih kompetencija znanjima i vještinama pridružena zadovoljavajuća razina stručnosti, odnosno razina očekivane samostalnosti i odgovornosti. Moguće je da zanimanje neka znanja i vještine zahtijeva na razini koja omogućuje rješavanje jednostavnih zadataka uz vodstvo i nadzor, neka na razini koja omogućuje samostalno rješavanje složenijih zadataka, a neka pak na razini koja omogućuje rješavanje složenijih zadataka i problema, vođenje drugih, doprinos stručnoj praksi ili uvođenje novih ideja i procesa u području.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da u zapisima pojedinih kompetencija nije navedena zadovoljavajuća razina stručnosti, trebaju predložiti na koji je način potrebno izmijeniti zapis tih kompetencija (npr. izostaviti iz zapisa to da radnik određenog zanimanja treba moći nešto samostalno, dodati u zapis da radnik određenog zanimanja treba moći sudjelovati s drugima u obavljanju nekog zadatka, dodati u zapis da radnik određenog zanimanja treba znati obaviti neki zadatak služeći se uputama ili bilješkama).

2.d Jesu li pojedinačne kompetencije jasno i sažeto opisane?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti jesu li pojedinačne kompetencije opisane logičnim, kratkim i sažetim izjavama koje onima koji čitaju standarde zanimanja omogućuju da bolje razumiju znanja i vještine koje su obuhvaćene pojedinim zanimanjem. Sektorsko vijeće treba voditi računa o tome da upisani standardi zanimanja nisu namijenjeni samo stručnjacima, nego i širemu krugu korisnika kao što su učenici i roditelji, koji donose odluke povezane s pojedinačnim zanimanjima ili skupinama zanimanja.

U stručnome vrednovanju sektorsko vijeće treba poći od toga da dobro formulirane kompetencije sadržavaju znanje, vještinu i pripadajuću samostalnost i odgovornost. Alternativa tomu jesu kompetencije koje se samo baziraju na znanju, samostalnosti i odgovornosti odnosno kompetencije koje se samo baziraju na vještini, samostalnosti i odgovornosti. Pri stručnome vrednovanju sektorsko vijeće treba ocijeniti jesu li ponuđene kompetencije opisane na taj način. Primjeri dobro opisanih kompetencija u ovome kontekstu jesu: „samostalno odabrati sastojke za pripremu pojedinačnih jela“ ili „sudjelovati u izradi konačnog obračuna obavljenog posla i utrošenog materijala“, jer je iz opisa razvidno koju vještinu radnik toga zanimanja treba imati, odnosno što treba moći napraviti (tj. odabrati sastojke za pripremu pojedinačnih jela ili izraditi konačni obračun obavljenog posla i utrošenog materijala) te koju razinu samostalnosti i odgovornosti u toj vještini treba imati (tj. samostalno ili sudjelovati s drugima). S druge su strane primjeri loše opisanih kompetencija iz kojih nije jasno što osoba određenog zanimanja treba znati ili moći učiniti (npr. odabirati namirnice, kuhati jela, pisati dopise), koji sadržavaju raznorodna višestruka znanja i/ili vještine u istoj kompetenciji (npr. poznavati nutritivnu vrijednost namirnica i primjenjivati pravila održavanja higijene u kuhinji, sastavljati testove znanja iz predmeta i uspješno

održavati disciplinu u razredu tijekom ispitivanja) ili iz kojih nije razvidna primjerena razina samostalnosti i odgovornosti.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da su opisi pojedinih kompetencija nejasni, predugački ili neprecizni, trebaju predložiti koje je promjene potrebno provesti da bi se povećala jasnoća i sažetost opisa (npr. upotrijebiti jasnije pojmove, sažeti pojedinačne zapise, naznačiti razinu samostalnosti i odgovornosti).

Treća aktivnost sektorskog vijeća jest stručno vrednovanje informacija koje se odnose na pridruživanje popisa pojedinačnih kompetencija popisu ključnih poslova. Kako bi rad sektorskog vijeća bio učinkovit, taj dio posla obavlja se uz pomoć tablice u nastavku.

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
3.	Jesu li pojedinačne kompetencije pridružene ključnim poslovima cjelovito i primjereno?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Predlagatelj treba povezati ključne poslove i pojedinačne kompetencije, odnosno izraditi popis u kojemu su svakome ključnom poslu pridružene sve pojedinačne kompetencije potrebne za obavljanje toga ključnog posla. Moguće je da određeni broj kompetencija nije povezan uz specifični ključni posao. To su, na primjer, ključne ili transverzalne kompetencije koje su temelj razvitka specifičnijih znanja i vještina potrebnih za uspješno obavljanje posla u zanimanju ili u skupini zanimanja.

Vrednovanje elementa – pridruživanje kompetencija i ključnih poslova:

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti jesu li pojedinačne kompetencije cjelovito i primjereno povezane s ključnim poslovima. Dakle, potrebno je razmotriti ključne poslove i pojedinačne kompetencije te ocijeniti jesu li svakome pojedinom ključnom poslu pridružene sve pojedinačne kompetencije koje su potrebne za obavljanje toga ključnog posla.

Ako članovi sektorskog vijeća utvrde da ključni poslovi i kompetencije potrebne za obavljanje tih ključnih poslova nisu jasno i cjelovito pridruženi, trebaju predložiti koje je pojedinačne kompetencije potrebno odvojiti od pojedinoga ključnog posla ili pridružiti pojedinome ključnom poslu.

Nadalje, aktivnost sektorskog vijeća treba biti usmjerena na stručno vrednovanje informacija koje se odnose na popis skupova kompetencija. Kako bi rad sektorskog vijeća bio učinkovit, taj dio posla obavlja se uz pomoć tablice u nastavku.

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
4.a.	Jesu li skupovi kompetencija nastali logičnim grupiranjem pojedinačnih kompetencija?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
4.b	Jesu li nazivi skupova kompetencija jasni, sažeti i informativni?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Nakon što je predlagatelj pojedinačne kompetencije pridružio ključnim poslovima, te iste pojedinačne kompetencije treba razvrstati u skupove kompetencija kako bi se utvrdili skupovi kompetencija neovisni o vrsti posla i ključnim poslovima. Pritom su skupovi kompetencija ishod aktivnosti izrade standarda zanimanja koji se izravno tiče jednog zanimanja, ali se mogu odnositi i odnose se i na veći broj zanimanja, te predstavljaju vidljivu poveznicu standarda zanimanja sa standardima kvalifikacija, odnosno korespondiraju sa skupovima ishoda učenja u standardu kvalifikacija. Skup kompetencija može se koristiti, ako je to moguće, unutar niza standarda zanimanja kao i okružja u kojima se stječu i može imati različit status unutar različitih standarda zanimanja. Skup kompetencija mora biti samostalan, odnosno treba se moći koristiti i izvan određenog standarda zanimanja.

Za svaki skup kompetencija potrebno je odrediti naziv koji je (1) jasan, sažet i odražava sadržaj skupa odnosno pripadajućih pojedinačnih kompetencija, (2) smislen sam po sebi i ne referira se ni na jednu informaciju koja je izvan skupa, uključujući ostale skupove u standardu zanimanja i (3) ne uključuje referiranje na razine HKO-a. Skupovi kompetencija moraju imati nazive koji će opisivati sadržaj na koristan i precizan način, jer tako nazivi informiraju i polaznika obrazovnog procesa i potencijalnog poslodavca ili određenu instituciju/ustanovu o tome što polaznik zna i/ili može raditi na radnome mjestu.

Vrednovanje elementa – skupovi kompetencija:

4.a Jesu li skupovi kompetencija nastali logičnim grupiranjem pojedinačnih kompetencija?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti jesu li pojedinačne kompetencije logično grupirane u skupove koji su samostalni i mogu li se koristiti i izvan određenog standarda zanimanja.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da pojedinačne kompetencije nisu logično grupirane u skupove, trebaju predložiti koje je pojedinačne kompetencije potrebno dodati pojedinome skupu ili izostaviti iz pojedinoga skupa.

4.b Jesu li nazivi skupova kompetencija jasni, sažeti i informativni?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti jesu li nazivi skupova kompetencija jasni, sažeti i informativni odnosno odražavaju li primjereno pripadajuće pojedinačne kompetencije u skupu bez referiranja na razine HKO-a.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da nazivi pojedinih skupova kompetencija nisu prikladni, trebaju predložiti koje je izmjene potrebno provesti kako bi naziv pojedinog skupa jasno, sažeto i informativno opisao kompetencije u skupu.

Nakon aktivnosti vezanih uz ključne poslove i kompetencije sektorsko vijeće treba stručno vrednovati informacije koje se odnose na radne uvjete i informacije vezane uz opis zanimanja. Kako bi rad sektorskog vijeća bio učinkovit, taj dio posla obavlja se uz pomoć tablice u nastavku.

III. RADNI UVJETI I OPIS ZANIMANJA SKUPOVI

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
5.	Jesu li radni uvjeti jasno i sažeto opisani?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Poslodavci i zaposlenici u Anketi odgovaraju na pitanja o posebnim radnim uvjetima, odnosno o rizicima na radnome mjestu na kojemu radnik određenog zanimanja radi (npr. visoka ili niska temperatura, buka ili vibracije, opasne kemikalije) te o posebnim psihofizičkim zahtjevima (npr. dugotrajno sjedenje, učestalo penjanje, rad u savijenome položaju). Na temelju uvida u odgovore poslodavaca i zaposlenika na pitanja u Anketi predlagatelji trebaju opisati radne uvjete odnosno navesti koje je pretežno mjesto rada zanimanja te, ako postoje, posebne radne uvjete ili čimbenike rizike te posebne psihofizičke zahtjeve.

Vrednovanje elementa – opis radnih uvjeta:

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti jesu li radni uvjeti opisani jasno i sažeto, odnosno jesu li navedeni pretežno mjesto rada zanimanja te eventualni posebni radni uvjeti ili posebni psihofizički zahtjevi.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da opis radnih uvjeta nije prikladan, trebaju predložiti što je potrebno dodati opisu radnih uvjeta ili izostaviti iz njega (npr. navesti posebne psihofizičke zahtjeve, izostaviti određeni čimbenik rizika).

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
6.a.	Je li sadržaj opisa zanimanja primjeren?	DA	NE	
6.b	Je li opis zanimanja napisan jasno, sažeto i razumljivo?	DA	NE	

Zadatak predlagatelja:

Predlagatelj u zahtjevu za opis standarda zanimanja treba navesti opis zanimanja koje će se regulirati standardom. Opis zanimanja treba sadržavati funkciju zanimanja koja proizlazi iz funkcije radnog mjesta ili više njih, a iz čega proizlazi popis ključnih poslova i pripadajućih pojedinačnih kompetencija. Dakle, potrebno je u nekoliko jasnih rečenica opisati čemu služi predloženo zanimanje, odnosno što osoba tog zanimanja radi. Pritom je važno da opis zanimanja bude razumljiv svim dionicima u izradi i vrednovanju standarda zanimanja kao i široj javnosti.

Vrednovanje elementa – opis zanimanja:**6.a Je li sadržaj opisa zanimanja primjeren?**

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti sadržaj opisa zanimanja, odnosno ocijeniti je li u njemu primjeren opisana funkcija zanimanja. Pritom je potrebno razmotriti i ocijeniti jesu li u opisu zanimanja navedeni poslovi koje radnik određenog zanimanja obavlja, i to samostalno i/ili u suradnji s radnicima drugih zanimanja (npr. *Klesarski tehničar je osoba koja, samostalno i/ili timski u svojstvu suradnika ovlaštenog inženjera građevinskih djelatnosti, obavlja poslove kao što su: izrada radioničkih nacrti, specifikacija materijala, odabir kamena, strojna i ručna obrada, mokra i suha ugradnja. U suradnji s konzervatorima i restauratorima rade na poslovima čišćenja, zaštite i restauracije arhitektonsko građevnog kamena.*), znanja i vještine potrebne za obavljanje tih poslova (npr. *Posao klesarskog tehničara zahtijeva visoku preciznost i točnost te su nužna opća i specijalizirana znanja iz matematike i računalstva.*) te po potrebi posebni radni uvjeti ili posebni psihofizički zahtjevi za zanimanje (npr. *Posao klesarskog tehničara obavlja se u radionici, na gradilištu te u uredu.*). Poslovi, znanja i vještine navedeni u opisu posla trebali bi biti usklađeni s onima navedenima u popisu ključnih poslova i pojedinačnih kompetencija u prijedlogu standarda zanimanja.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da sadržaj opisa zanimanja nije primjeren, trebaju predložiti koja su poboljšanja u njemu potrebna, odnosno koje je informacije potrebno izostaviti iz opisa poslova koje radnik određenog zanimanja obavlja ili dodati u njega (npr. dodati pojedine poslove, navesti da se pojedini poslovi obavljaju u suradnji s drugim zanimanjima), koje je informacije potrebno izostaviti iz opisa znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova ili dodati u njega (npr. navesti neka dodatna znanja i vještine, izostaviti pojedino znanje ili vještinu) te koje je informacije poput posebnih radnih uvjeta ili posebnih psihofizičkih zahtjeva potrebno izostaviti iz opisa dodatnih informacija vezanih uz zanimanje ili dodati u njega (npr. navesti ako radnik tog zanimanja radi u posebnim radnim uvjetima, navesti posebne psihofizičke zahtjeve koji postoje).

6.b Je li opis zanimanja napisan jasno, sažeto i razumljivo?

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li opis zanimanja u cjelini napisan jasno, sažeto i razumljivo svim dionicima u izradi i vrednovanju standarda zanimanja kao i široj javnosti (npr. učenicima i roditeljima). Pritom trebaju ocijeniti je li opis zanimanja napisan tako da je iz njega jasno i razumljivo što osoba tog zanimanja radi.

Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da način na koji je opis zanimanja napisan nije primjeren, trebaju predložiti koje je informacije u opisu zanimanja potrebno napisati jasnije, sažetije ili razumljivije.

Stručno vrednovanje sektorskog vijeća obuhvaća još dvije važne aktivnosti. Prva se odnosi na ocjenu primjerenosti razine kvalifikacije prema HKO-u koja bi bila korespondentna izrađenoj standardu zanimanja. Druga je vezana uz predloženi rok do kojeg se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja. Kako bi rad sektorskog vijeća bio učinkovit, taj dio posla obavlja se uz pomoć tablice u nastavku.

IV. PROCIJENJENA RAZINA KVALIFIKACIJE PREMA HKO-U I ROK REVIZIJE STANDARDA

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
7.	Je li procijenjena razina kvalifikacije prema HKO-u koja će se izraditi na temelju standarda zanimanja prikladna?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Predlagatelj standarda zanimanja treba procijeniti razinu kvalifikacije prema HKO-u koja će se izraditi na temelju tog standarda zanimanja. Ta se procjena treba temeljiti na sveobuhvatnoj razmatranju svih informacija prikupljenih u svim aktivnostima izrade standarda zanimanja.

Vrednovanje elementa – procijenjena razina kvalifikacije prema HKO-u:

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti odgovara li procijenjena razina kvalifikacije prema HKO-u koja će se izraditi na temelju standarda zanimanja prijedlogu standarda zanimanja. Pritom trebaju razmotriti cjelokupni prijedlog standarda zanimanja, posebno cjelokupnu predviđenu razinu stručnosti u ključnim poslovima koje radnik tog zanimanja obavlja i u pojedinačnim kompetencijama potrebnima za njihovo obavljanje. Ako sektorsko vijeće utvrdi neusklađenost procijenjene razine kvalifikacije prema HKO-u s predloženim standardom zanimanja, treba predložiti i obrazložiti prikladnu razinu kvalifikacije.

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
8.	Je li prijedlog roka do kojeg se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja prikladan?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

Zadatak predlagatelja:

Predlagatelj treba odrediti rok do kojega se standard zanimanja može koristiti za opravdavanje predlaganja standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja. Prilikom određivanja datuma predlagatelji se mogu voditi time koliko otprilike traje obrazovni program za zanimanje za koje se izrađuje standard, ali i drugim informacijama potrebnima za njegovo određivanje poput razvitka i uvođenja novih tehnologija i alata u određeno zanimanje. Po isteku roka do kojeg se standard zanimanja može koristiti za opravdavanje predlaganja standarda kvalifikacija, novi odgovarajući standard treba biti upisan u Registar. Nakon što je novi odgovarajući standard zanimanja upisan u Registar, stari standard zanimanja ostaje upisan u Registru, ali označen kao neaktivan. Predloženi rok nije ograničavajući te se svaki standard zanimanja može revidirati i prije roka koji je naznačen u ovoj rubrici.

Vrednovanje elementa – prijedlog roka:

Članovi sektorskog vijeća trebaju ocijeniti je li predloženi rok prikladan, uzimajući u obzir trajanje obrazovnog programa za zanimanje za koje se izrađuje standard i ostale relevantne informacije, pri čemu taj rok ne bi trebao biti kraći od četiri godine. Ako članovi sektorskog vijeća ocijene da prijedlog roka nije prikladan, trebaju predložiti prikladniji rok.

3.3.
IZRADA
ZAVRŠNOG
MIŠLJENJA

U završnome dijelu stručnog vrednovanja potrebno je ocijeniti kvalitetu prijedloga standarda zanimanja u cjelini te donijeti preporuku o prihvaćanju standarda zanimanja.

V. OCJENA CJELOVITOG STANDARDA ZANIMANJA

Molimo da date kritički osvrt na cjeloviti prijedlog standarda zanimanja.

Ovo je opći element vrednovanja u kojemu je potrebno osvrnuti se na prijedlog u cjelini te jasno istaknuti njegove prednosti i nedostatke te navesti potrebna poboljšanja.

VI. PREPORUKA ZA PRIHVAĆANJE PRIJEDLOGA STANDARDA ZANIMANJA

Prihvaćen / Vraća se na doradu / Nije prihvaćen	Komentar
U ovome dijelu potrebno je donijeti preporuku o prihvaćanju standarda zanimanja.	U ovome dijelu potrebno je navesti eventualne komentare vezane uz preporuku o prihvaćanju standarda zanimanja.

IV. DIO:
OBRASCI U
STRUČNOME
VREDNOVANJU

Obrazac za stručno vrednovanje prijedloga standarda zanimanja
(izveden na temelju Obrasca HKO_SZ)

Sektorsko vijeće:	
Prijedlog standarda zanimanja:	
Ime i prezime člana sektorskog vijeća:	
Datum vrednovanja:	

I. EVALUACIJA DOKAZA UTEMELJENOSTI PRIJEDLOGA

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
1.	Može li se jasno identificirati za koje je zanimanje razrađen prijedlog standarda zanimanja, odnosno je li naziv zanimanja jasno definiran?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.	Je li ispravno predložena nadležnost odabranoga primarnog i sektorskog vijeća ?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
3.	Je li predloženi naziv zanimanja istovjetan izabranome nazivu zanimanja iz NKZ-a ? Je li eventualni prijedlog promjene naziva u NKZ-u potkrijepljen primjerenim argumentima ?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
4.	Jesu li za stratešku utemeljenost korišteni relevantni strateški dokumenti i je li jasno opisano kako svaki pojedini dokument podupire prijedlog?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

5.	Je li za dokazivanje sektorske utemeljenosti korišteno MRMS-ovo mrežno sučelje s podacima o tržištu rada i/ili drugi dostupni relevantni dokumenti (profil sektora, javno objavljeni relevantni dokumenti ili dokumenti ministarstva nadležnog za rad?)	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
6.	Jesu li argumenti za dokazivanje sektorske utemeljenosti pripremljeni u skladu sa smjernicama (postupak „10 koraka“) i podržavaju li prijedlog?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
7.	Je li analitička utemeljenost prikladno prikazana i argumentirana?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
8.	Jesu li prilikom izrade standarda zanimanja korišteni drugi izvori podataka osim Ankete o standardu zanimanja ili profila sektora / MRMS-ova mrežnog sučelja s podacima o tržištu rada? Ako da, koji?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

II. KLJUČNI POSLOVI, POJEDINAČNE KOMPETENCIJE I SKUPOVI KOMPETENCIJA

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
1.a	Je li popis ključnih poslova izrađen u skladu s Metodologijom?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
1.b	Je li popis ključnih poslova zadovoljavajućeg opsega i sadržaja?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
1.c	Je li u zapisima ključnih poslova naznačena zadovoljavajuća razina stručnosti?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
1.d	Jesu li ključni poslovi jasno i sažeto opisani?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.a	Je li popis pojedinačnih kompetencija izrađen u skladu s Metodologijom?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

2.b	Je li popis pojedinačnih kompetencija zadovoljavajućeg opsega i sadržaja?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.c	Je li u zapisima pojedinačnih kompetencija znanjima i vještinama pridružena zadovoljavajuća razina samostalnosti i odgovornosti?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
2.d	Jesu li pojedinačne kompetencije jasno i sažeto opisane?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
3.	Jesu li pojedinačne kompetencije pridružene ključnim poslovima cjelovito i primjereno?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
4.a	Jesu li skupovi kompetencija nastali logičnim grupiranjem pojedinačnih kompetencija?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
4.b	Jesu li nazivi skupova kompetencija jasni, sažeti i informativni?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

III. RADNI UVJETI I OPIS ZANIMANJA

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
5.	Jesu li radni uvjeti jasno i sažeto opisani?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
6.a	Je li sadržaj opisa zanimanja primjeren?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
6.b	Je li opis zanimanja napisan jasno, sažeto i razumljivo?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

IV. PROCIJENJENA RAZINA KVALIFIKACIJE PREMA HKO-U I ROK REVIZIJE STANDARDA

Red. br.	Element	DA	NE	Komentar / prijedlog poboljšanja
7.	Je li procijenjena razina kvalifikacije prema HKO-u koja će se izraditi na temelju standarda zanimanja prikladna?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	
8.	Je li prijedlog roka do kojeg se standard zanimanja može koristiti za predlaganje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja prikladan?	<u>DA</u>	<u>NE</u>	

V. OCJENA CJELOVITOG STANDARDA ZANIMANJA

Molimo da date kritički osvrt na cjeloviti prijedlog standarda zanimanja.

VI. PREPORUKA ZA PRIHVAĆANJE PRIJEDLOGA STANDARDA ZANIMANJA

Prihvaćen / Vraća se na doradu / Nije prihvaćen	Komentar

**MINISTARSTVO RADA
I MIROVINSKOGA SUSTAVA**